

Nr 10

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1956/57 under ti o n d e huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 841 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 702 100 kronor.

Departementschefen föreslår, att för departementet inrättas en befattning såsom byråchef i Cr 13 för lagärenden. Vidare föreslås att departementets personal ökas med två amanuenser och ett kontorsbiträde. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången föreslås inrättande av ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8. Förslaget i övrigt är betingat av automatiska kostnadsändringar.

Utskottet tillstyrker inrättande av en befattning som byråchef i Cr 13 för lagärenden. Mot övriga föreslagna ändringar i personalförteckningen har utskottet icke något att erinra. Kostnadsberäkningarna synas böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 333 700	333 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	300 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	169 500
	Summa kronor 841 500

c) till *Handelsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 841 500 kronor.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3), innebärande en anslagshöjning av 5 000 kronor, avseende delposten till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 77 000 kronor.

3:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 3), innebärande en anslagshöjning av 2 000 kronor, som föranledes av den år 1955 föreslagna höjningen av statstjänstemännens löner, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

Kommerskollegium m. m.

4:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 4 och 5), innebärande en av automatiska kostnadsändringar föranledd anslagshöjning av 17 300 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	154 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ...	9 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	39 900
	Summa kronor 203 400

b) till *Bergsstaten: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 203 400 kronor.

5:o) *Bergsstaten: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 6), innebärande en anslagsminskning av 1 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 38 000 kronor.

6:o) *Sprängämnesinspektionen: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 6—8) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Sprängämnesinspektionen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 153 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 120 900 kronor.

Departementschefen framhåller, att inom sprängämnesindustrien har under senare år inträffat ett flertal allvarliga olyckor, som medfört förluster av människoliv och i några fall inneburit uppenbar katastrofrisk. Med hänsyn härtill måste det anses synnerligen angeläget att sprängämnesinspektionen kan ägna ökad uppmärksamhet åt en intensifierad säkerhetstjänst vid explosivämnesfabrikerna. För att så skall kunna ske synes en förstärkning av den tekniskt utbildade personalen på inspektionens civila avdelning vara erforderlig. Departementschefen tillstyrker därför ett av kommerskollegium framlagt förslag i detta hänseende, innebärande att en ny tjänst som byråingenjör i lönegrad Ce 25 inrättas på den civila avdelningen.

I övrigt föreslås allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka, att en ny tjänst som byråingenjör i lönegrad Ce 25 inrättas på den civila avdelningen. Mot kostnadsberäkningarna har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	70 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	53 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 900

Summa kronor 153 200

b) till *Sprängämnesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 153 200 kronor.

7:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 9), innebärande en anslagshöjning av 4 000 kronor, som föranledes av det under föregående punkt tillstyrkta förslaget om inrättande av en byråingenjörstjänst på den civila avdelningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 28 100 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

8:o) **Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 11—13) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Sveriges geologiska undersökning för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 069 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 989 400 kronor.

Departementschefen föreslår, att tjänsten som förste instrumentmakare utbytes mot en ingenjörstjänst i Ce 23. Vidare föreslås, att en extra befattningshavare för laboratoriegöromål vid djupborrningsarbeten i Cg 15 erhåller extra ordinarie anställning vid geologiska undersökningar som förste laboratoriebiträde i Ce 15.

För höjning av arvudet åt biblioteksbiträdet föreslås skola anvisas ytterligare 300 kronor. Nytt kollektivavtal för museivakterna medför ett ökat medelsbehov av 400 kronor. För arvoden till extrageologer beräknas ett med 3 500 kronor förhöjt belopp.

I övrigt innebär förslaget allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet tillstyrker den föreslagna ändringen i personalförteckningen för ämbetsverket. Mot de av departementschefen verkställda anslagsberäkningarna har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	388 600
2. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	454 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	196 300
	<hr/>
	Summa kronor 1 069 000

c) till *Sveriges geologiska undersökning*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 069 000 kronor.

9:o) *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 13 och 14), innebärande en anslagshöjning av 36 500 kronor, som i huvudsak avser anslagsposten till publikationstryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 312 000 kronor.

10:o) *Sveriges geologiska undersökning*: *Resor och fältarbeten*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 14 och 15), innebärande en anslagshöjning av 5 000 kronor, som föranledes av de under år 1955 höjda biljettpriserna och hantlangarlönerna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Resor och fältarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

11:o) *Sveriges geologiska undersökning*: *Inredning och utrustning av nya lokaler*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 15—17), som innebär medelsanvisning dels till inredning i geologiska undersökningens nybyggnad i Frescati och hittillsvarande lokaler därstädes, dels ock till ny telefonväxel, får utskottet, under erinran om att anslaget för innevarande budgetår är uppfört med 10 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 239 200 kronor.

12:o) *Sveriges geologiska undersökning*: *Utrustning*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 17—19), vilket innebär en anslagsminskning av 20 000 kronor, får utskottet med förmälan, att geologiska undersökningen för nästa budgetår äskat 312 455 kronor för ändamålet, hemställa,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

13:o) **Sveriges geologiska undersökning: Malmletning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 19—22), innebärande en anslagshöjning av 82 000 kronor, varav 25 000 kronor avses för geologiska arbeten, 23 000 kronor för geofysiska arbeten och 34 000 kronor för diamantborrningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 853 000 kronor.

14:o) **Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 22 och 23), innebärande en av förefintlig reservation å anslaget föranledd anslagsminskning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

15:o) **Vissa kostnader för statens gruvegendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 23), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

16:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, s. 23—25) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens provningsanstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 836 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 659 700 kronor.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen föreslås att en extra tjänst som avdelningsingenjör i Cg 27 utbytes mot en extra ordinarie tjänst som förste avdelningsingenjör i Ce 29.

Departementschefen framhåller, att erfarenheterna av provningsanstaltens filial i Härnösand har varit goda. En viss utbyggnad av filialverksamheten synes därför väl befogad. Under erinran om att kostnaderna för filialerna beräknas skola helt täckas genom inkomster av uppdrag, tillstyrker departementschefen att för arvoden vid två nya filialer beräknas ytterligare 40 000 kronor.

I övrigt föreslås allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker den föreslagna ändringen i personalförteckningen för provningsanstalten och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens provningsanstalt vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	414 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	351 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	739 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	329 200

Summa kronor 1 836 600

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 836 600 kronor.

17:o) *Statens provningsanstalt*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 26), innebärande en anslagshöjning av 50 000 kronor, som föranledes av verksamhetens ökade omfattning ävensom av belastningen å anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 360 200 kronor.

18:o) **Statens provningsanstalt: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 27), som innebär medelsanvisning för fortsatt utrustning, får utskottet, under erinran om att motsvarande anslag för innevarande budgetår är uppfört med 200 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

19:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, s. 27—31) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 570 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 091 400 kronor.

Vid anmälan av flygtekniska försöksanstaltens anslag till avlöningar och omkostnader i statsverkspropositionen föregående år (X ht 1955, p. 31 och 32) beräknades anstaltens inkomster av beställningsverksamhet för budgetåret 1955/56 till 3 050 000 kronor. Samtidigt uppräknades kostnadsramen för anstaltens egen forskning av mera grundläggande natur — den s. k. nettoutgiften — till 1 100 000 kronor. Med dessa utgångspunkter framlades i statsverkspropositionen förslag om medelsanvisning under avlönings- och omkostnadsanslagen av $(3\,091\,400 + 1\,060\,000 =)$ 4 151 400 kronor eller i stort sett samma belopp som nyssnämnda inkomster och nettoutgift tillsammans.

För nästa budgetår beräknar styrelsen att inkomsterna av anstaltens beställningsverksamhet skall stiga till 3 600 000 kronor eller med 550 000 kronor utöver det belopp, vilket man enligt det föregående räknade med för innevarande budgetår. Styrelsens beräkning bör enligt departementschefen godtagas. Beställningsverksamhetens ökning föranleder motsvarande utvidgning av utgiftsramen för anstalten.

Vidare har styrelsen hemställt, att kostnaderna för anstaltens egen forskning, den s. k. nettoutgiften, höjes med 250 000 kronor. För innevarande budgetår uppräknades nettoutgiften med 100 000 kronor till 1 100 000 kronor. För nästa budgetår kan departementschefen icke förorda större ökning av nettoutgiften än som — efter inträffade löne- och prisstegringar — erfordras för att i stort sett bibehålla en oförändrad forskningsvolym; härför beräknar departementschefen i runt tal 100 000 kronor. Efter ifrågasvarande uppräknade kommer nettoutgiften att uppgå till 1 200 000 kronor.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts torde för nästa budgetår ett sammanlagt belopp av $(3\,600\,000 + 1\,200\,000 =)$ 4 800 000 kronor få disponeras för avlöningar och omkostnader vid försöksanstalten. Detta inne-

bär, att anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag bör höjas med sammanlagt (4 800 000 — 4 151 400 =) i runt tal 650 000 kronor.

I anledning av styrelsens förslag föreslår departementschefen överförande av vissa tjänster till extra ordinarie stat.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera huvudtitlar gemensamma frågorna föreslås att tjänsten som förste byråsekreterare flyttas upp från Ce 27 till Ce 29.

Det ökade medelsbehovet för extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden i anledning av anstaltens utvidgade verksamhet beräknar departementschefen till 321 000 kronor.

I övrigt föreslås allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet. Den verkställda beräkningen av inkomsterna av försöksanstaltens beställningsverksamhet för nästa budgetår synes böra godtagas. Detta föranleder motsvarande utvidgning av utgiftsramen för anstalten.

På av departementschefen anförda skäl finner utskottet sig böra tillstyrka, att kostnadsramen för anstaltens egen forskning av mera grundläggande natur höjes med 100 000 kronor.

Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker utskottet de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för anstalten samt kostnadsberäkningarna i övrigt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	139 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	17 700
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 747 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 159 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	506 000

Summa kronor 3 570 000

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 570 000 kronor.

20:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 31—33), innebärande en anslagshöjning av 170 000 kronor, vilken på sätt framgår av närmast föregående punkt föräranledes av verksamhetens ökade omfattning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 230 000 kronor.

21:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 34—36) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 610 000 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har huvuddelen avsetts för en sådan komplettering av den supersoniska vindtunnelanläggningen, att denna kan användas för forskning även inom det transsoniska hastighetsområdet.

Styrelsen har nu framhållit, att det inte minst ur ekonomisk synpunkt är angeläget, att försökskapaciteten vid den nya vindtunnelanläggningen blir så stor som möjligt. Departementschefen finner det välbetänkt att åtgärder vidtages i detta syfte. Självfallet kan, framhåller departementschefen, starka skäl också åberopas för komplettering av utrustningen på hållfasthetsavdelningen och för anskaffning av nya maskiner till verkstaden. Det samhällsekonomiska läget gör det emellertid nödvändigt att statens utgifter — särskilt sådana av investeringsnatur — starkt begränsas. Med hänsyn härtill kan departementschefen icke tillstyrka, att för komplettering av försöksanstaltens utrustning anvisas mer än sammanlagt 200 000 kronor för nästa budgetår.

Försöksanstaltens styrelse har vidare äskat 150 000 kronor för en utredning om ytterligare en vindtunnelanläggning. I betraktande av de mycket betydande kostnaderna som uppförandet av ytterligare en vindtunnelanläggning kan väntas medföra, är departementschefen icke beredd föreslå att en särskild utredning om en ny vindtunnel påbörjas.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka, att sammanlagt 200 000 kronor anvisas för nästa budgetår för komplettering av försöksanstaltens utrustning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

22:o) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25, s. 37—39) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 517 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 427 200 kronor.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera huvudtitlar gemensamma frågorna föreslås att befattningen som förste kemist i Ce 27 uppflyttas till Ce 29.

Befattningarna som bokföringskonsulent och förlagsredaktör avlönas för närvarande av medel, som institutet disponerar för kursverksamhet m. m. Departementschefen vill icke motsätta sig, att dessa tjänster överföres på extra ordinarie stat och i fortsättningen avlönas från förevarande anslag; konsulenttjänsten bör härvid inplaceras i Ce 23 samt tjänsten som förlagsredaktör i Ce 25. Vidare föreslås att en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 utgår ur personalförteckningen.

I övrigt föreslås allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet har icke något att erinra mot att befattningarna som bokföringskonsulent och förlagsredaktör överföras på extra ordinarie stat och i fortsättningen avlönas från förevarande anslag liksom ej heller mot de för dessa tjänster föreslagna lönegraderna. Med hänsyn härtill och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag i bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker utskottet det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut. Mot anslagsberäkningen har utskottet icke något att invända.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	169 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	240 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	100 600
	Summa kronor 517 000

c) till *Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 517 000 kronor.

23:o) *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 39 och 40), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 kronor.

24:o) *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27, s. 40 och 41) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 270 000 kronor.

Departementschefen, som föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, erinrar emellertid om att han i det föregående föreslagit, att två befattningshavare vid hantverksinstitutet, vilka f. n. avlönas av medel, avsedda för institutets kursverksamhet — däribland medel från förevarande anslag — i fortsättningen skall avlönas från det av institutet disponerade särskilda avlöningsanslaget. Sistnämnda anslag har därvid uppräknats med 35 500 kronor. I stort sett samma belopp av medlen för kursverksamheten skulle kunna inbesparas. Med hänsyn till att styrelsen hemställt om höjning av förevarande anslag samt önskvärdheten av att förbättra tillgången på medel för kursverksamheten vill departementschefen emellertid nu föreslå, att anslaget icke nedräknas. Härigenom erhålles utrymmen för täckande av den del av de ökade lönekostnader inom detta anslags ram, som skäligen bör bestridas av staten. Denna del beräknas till 23 000 kronor.

Utskottet har funnit sig böra godtaga den verkställda anslagsberäkningen och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

25:o) *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, s. 41 och 42) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Magnusson m. fl.* (I: 82) och den andra inom andra kammaren av herr *Östlund m. fl.* (II: 84), hemställt, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1956/57 till Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning bevilja ett med 30 000 kronor till 100 000 kronor förhöjt anslag.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen II: 84.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 70 000 kronor.

Styrelsen för statens hantverksinstitut har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes till 180 000 kronor.

Departementschefen har föreslagit, att anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Utskottet. Räknat efter en avskrivningsgrad av fem procent av utrustningens återanskaffningsvärde uppskattar styrelsen för statens hantverksinstitut det årliga förnyelsebehovet till 100 000 kronor. Detta innebär en amorteringstid av icke mindre än 20 år. För nyanskaffning av sådan materiel, som är föranledd av den tekniska utvecklingen m. m., beräknar institutet likaledes 100 000 kronor. Departementschefen har, ehuru han anser medelsbehovet för utrustning alltjämt vara stort, dock funnit sig för nästa budgetår böra förorda oförändrat anslagsbelopp, 70 000 kronor.

Utskottet vill erinra om att hantverksinstitutet har att i tekniskt hänseende vara vägledande och förebildande för hantverket och den mindre industrien. Inom båda dessa näringsgrenar har utvecklingen under de senaste åren gjort stora framsteg och fortgår i alltjämt oförminskat tempo. Den ställning, institutet sålunda intager, nödvändiggör en fullgod utrustning samt möjlighet att förnya densamma i takt med de tekniska framstegen. Utrustningsläget vid institutet företer emellertid väsentliga brister. En medelsanvisning av den storlek, departementschefen förordar, tryggar ingalunda institutets utrustningsbehov vare sig då det gäller ersättning för föråldrad och utsliten materiel eller med avseende å erforderlig nyanskaffning annat än för de dagsaktuella behoven. I rådande läge torde det icke vara möjligt för institutet att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina för småföretagsamheten betydelsefulla uppgifter. Då en uppräknig av anslaget alltså torde vara i hög grad påkallad, finner utskottet sig i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår höjes med 30 000 kronor till 100 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 82 och II: 84, till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

26:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 42 och 43), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 200 000 kronor.

27:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 43—46) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 57 600 kronor.

Utredningen rörande Sveriges tekniskt-vetenskapliga och industriella representation i utlandet föreslår i ett den 30 juli 1955 avgivet betänkande, att anslaget höjes med 94 400 kronor till 152 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att behovet av en utvidgning av Sveriges tekniskt-vetenskapliga och industriella representation i utlandet har understrukits såväl av förenämnda utredning som under remissbehandlingen av detta betänkande. Även departementschefen har den uppfattningen, att en representation av detta slag kan vara av viss betydelse för vårt näringsliv och därför bör kunna påräkna statens stöd om än i begränsad omfattning.

Utredningens förslag innebär att 60 000 kronor av kolclearingkassans överskottsmedel årligen under en femårsperiod användes för ändamålet samt att förevarande anslag höjes till 152 000 kronor. Departementschefen anser sig icke kunna förorda en så kraftig ökning av statens bidrag till ifrågavarande verksamhet. Förslaget att disponera det av kolclearingkassans överskottsmedel reserverade beloppet med 60 000 kronor om året under en femårsperiod kan departementschefen biträda. Här förevarande anslag bör emellertid enligt departementschefen tills vidare få utgå med oförändrat belopp, 57 600 kronor; i det hela ernås dock mer än en fördubbling av det årliga statsbidraget till verksamheten.

Utskottet delar departementschefens uppfattning om betydelsen för vårt näringsliv av en utvidgning av Sveriges tekniskt-vetenskapliga och industriella representation i utlandet. En ökning av statens bidrag för denna verksamhet synes därför befogad. Förslaget att i detta syfte av det av kolclearingkassans överskottsmedel reserverade beloppet för ändamålet disponera 60 000 kronor om året under en femårsperiod har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

28:o) **Statens tekniska forskningsråd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, s. 46—48) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 81 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 77 000 kronor.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera departement gemensamma frågorna föreslås att tjänsten som registrator omvandlas till en kansliskrivartjänst i Cg 15. Enligt departementschefen bör medel beräknas för avlöning under halvtidstjänstgöring.

Med hänsyn till arbetets omfattning beräknas medel för ett kontorsbiträde.

Slutligen föreslås anslaget i anledning av höjningen under år 1955 av statstjänstemännens löner skola uppräknas med 1 500 kronor.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har utskottet icke något att invända mot den av departementschefen verkställda kostnadsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 81 300 kronor.

29:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 48 och 49), innebärande en anslagshöjning av 75 000 kronor, som föranledes av den under år 1955 inträffade löne- och prisstegringen, får utskottet, under erinran om att medel till Aktiebolaget Ceaverkens beredskapsforskning icke i fortsättningen behöver anvisas å riksstaten, hemställa,

att riksdagen må till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 470 000 kronor.

30:o) **Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 49 och 50), innebärande en av ökade städningskostnader och höjda lönetillägg föranledd anslagshöjning av 43 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 901 700 kronor.

31:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 50), innebärande en av ökade pensions- och lönekostnader föranledd anslagshöjning av 13 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 143 000 kronor.

32:o) **Bidrag till metallografiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 50 och 51), innebärande en anslagsminskning av 3 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till metallografiska institutet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

33:o) **Bidrag till institutet för konserveringsforskning.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under tionde huvudtiteln (punkt 36) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 498 300 kronor, har Kungl. Maj:t i propositionen nr 58, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 20 januari 1956, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid nämnda statsrådsprotokoll fogat avtal med Stiftelsen Svensk konserveringsforskning, dels ock till Bidrag till institutet för konserveringsforskning för nämnda budgetår under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 510 100 kronor.

Verksamheten vid institutet för konserveringsforskning regleras genom bl. a. ett mellan staten och Stiftelsen Svensk konserveringsforskning år 1946 ingånget avtal. Detta avtal upphör att gälla den 30 juni 1956.

Departementschefen framhåller, att han finner tvekan inte behöva råda om att institutets verksamhet bör fortsättas efter den nu löpande avtalstidens utgång. Till driften av institutet bör enligt departementschefens mening från statens sida även i fortsättningen lämnas ett verksamt ekonomiskt stöd. Som förutsättning härför bör liksom hittills gälla, att ett väsentligt bidrag lämnas även från stiftelsens sida.

Statens och stiftelsens bistånd till institutet skall enligt ett av forskningsinstitutkommittén framlagt förslag regleras genom ett nytt avtal, som kommittén, enligt Kungl. Maj:ts uppdrag och under förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande, träffat med stiftelsen. Avtalet är avsett att gälla för en tidsperiod av fem år, räknat från och med den 1 juli 1956, och ansluter sig i övrigt nära till det nu gällande avtalet.

Mot vad forskningsinstitutkommittén anfört beträffande institutets verksamhet har departementschefen icke något att erinra.

Enligt såväl nu gällande avtal som det av forskningsinstitutkommittén ingångna avtalet skall staten bidra till avlönings- och pensioneringskostnaderna för viss personal vid institutet samt till omkostnaderna för institutets drift.

Beräkningen av statens bidrag till avlöningar enligt nuvarande avtal bygger på en vid institutets tillkomst upprättad personalförteckning, upptagande 25 befattningshavare. Vid fastställandet av beräkningsgrunden för det statliga avlöningsbidraget enligt det nya avtalet har forskningsinstitutkommittén icke ansett sig kunna tillstyrka en ökning av detta antal. Däremot har kommittén funnit vissa justeringar böra vidtagas med avseende å de löneklasser i statens allmänna avlöningsreglemente, efter vilka avlöningsbidraget för olika befattningshavare skall beräknas.

För egen del har departementschefen ej något att erinra mot kommitténs förslag angående grunderna för beräkningen av det statliga avlöningsbidraget. Med hänsyn till nödvändigheten att iakttaga återhållsamhet med statens medel kan departementschefen icke tillstyrka, att avlöningsbidrag beräknas för större antal befattningshavare än kommittén föreslagit. Även vad angår de löneklasser för olika befattningshavare, efter vilka avlöningsbidraget skall beräknas, biträder departementschefen kommitténs förslag, som har upprättats med beaktande av de regler, som gäller för närmast jämförliga statliga befattningshavare. I anslutning härtill framhålles, att de angivna beräkningsgrunderna icke i och för sig är bindande för institutets ledning. Denna har alltså möjlighet att inom de gränser, som följer av avtalet, bestämma personalens omfattning, sammansättning och avlöningsförmåner.

De befattningshavare vid institutet, som åtnjuter lön av statsmedel, bör av dylika medel jämväl erhålla särskilda lönetillägg i den mån sådana tillägg enligt särskilda bestämmelser utgår till statstjänstemän. Departementschefen kan däremot i likhet med kommittén icke tillstyrka, att ålderstillägg till ifrågavarande personal bekostas av statsmedel.

Statens bidrag till avlöningar åt befattningshavare vid institutet beräknas av kommittén på grundval av föreliggande avtal och gällande bestämmelser om särskilda lönetillägg för statstjänstemän till sammanlagt 359 000 kronor. Denna beräkning godtogs av departementschefen.

Vad angår pensioneringen av institutets personal tillstyrker departementschefen den ändringen att vissa befattningshavare, som enligt gällande avtal åtnjuter pensionsrätt redan vid anställningens början, i likhet med större delen av personalen kan komma i åtnjutande av sådan rätt först efter en anställningstid av två år. Ovillkorlig pensionsrätt vid anställningens början bör i enlighet härmed tillkomma allenast föreståndaren och tre avdelningschefer. I övrigt anser departementschefen sig, i avvaktan på resultatet av prövningen inom 1951 års pensionsutredning av pensionsfrågan för personal vid statsunderstödda institutioner, icke böra tillstyrka några principiella förändringar i de pensioneringsregler, som f. n. gäller vid forskningsinstitutet. I detta sammanhang erinras om att 1953 års riksdag medgav, att Kungl. Maj:t vid uppkommande pensionsfall skulle äga rätt besluta om pro-

visorisk höjning av pensionerna genom tillägg av statsmedel. I anslutning till kommitténs förslag tillstyrker departementschefen, att detta medgivande må kunna avse även befattningshavare, som avgått från sin tjänst vid institutet utan att ha uppnått pensionsåldern. Sådant medgivande har tidigare lämnats i fråga om befattningshavare vid trä- och textilforskningsinstitutet.

För pensionsavgifter vid institutet beräknar departementschefen ett statsbidrag för nästa budgetår av 32 500 kronor.

Till omkostnader för institutets verksamhet skall staten enligt nu gällande avtal årligen bidraga med högst 60 000 kronor. Vid mera avsevärd penningvärdesförändring skall dock detta maximibelopp justeras så att dess realvärde, räknat vid prisnivån 1946, bibehålles. I det nya avtalet har angivits att bidraget till ifrågavarande ändamål skall utgå med 100 000 kronor, vilket belopp nära ansluter sig till det nu utgående faktiska bidragets storlek. Häremot har departementschefen icke något att invända. Det har vid avtalsförhandlingarna förutsatts, att bidragets storlek får omprövas, om prisnivån skulle undergå mera avsevärd förändring.

Liksom f. n. sker skall staten enligt det nya avtalet bestrida kostnaderna för dels arvoden åt de av Kungl. Maj:t förordnade ledamöterna i institutets styrelse m. fl., dels arbetsgivarbidraget till allmän sjukförsäkring och avgiften för yrkesskadeförsäkring av den personal, som avlönas av statsmedel. Nu nämnda kostnader beräknas för nästa budgetår till 3 000 kronor respektive 3 800 kronor.

Vid tillämpning av de av forskningsinstitutkommittén angivna och i det nya avtalet intagna reglerna för statens bidrag till institutets verksamhet kan bidraget för nästa budgetår, i enlighet med vad som anförts i det föregående, beräknas till 498 300 kronor. Stiftelsens bidrag skall enligt det nya avtalet utgå med minst 270 000 kronor. Härtill kommer de övriga inkomster, med vilka institutet ansetts kunna räkna, enligt kommitténs uppskattning omkring 60 000 kronor. Med dessa utgångspunkter kan de medel, som står till institutets förfogande under nästa budgetår, beräknas uppgå till ett sammanlagt belopp av 825 000 kronor. Till jämförelse må nämnas, att institutets totala kostnadsram under föregående budgetår utgjorde i runt tal 785 000 kronor och för innevarande budgetår preliminärt beräknats till 802 000 kronor.

Då departementschefen icke funnit anledning till erinran mot innehållet i det av kommittén träffade avtalet eller de förslag i övrigt med avseende på avtalets tillämpning, vilka framlagts av kommittén, vill departementschefen nu tillstyrka, att avtalet godkännes. Om behov av smärre jämkningar i avtalet skulle komma att uppstå förutsättes det få ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta om erforderliga ändringar. Sedan avtalet slutligt godkänts förutsättes det likaledes få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva frågan om fastställande av stadgar för institutet för den kommande avtalsperioden.

Departementschefen förordar vidare att till bidrag till driften vid institu-

tet för nästa budgetår anvisas ett belopp av 498 300 kronor. Medelsanvisningen torde liksom hittills böra ske under ett å tionde huvudtiteln uppfört förslagsanslag till Bidrag till Institutet för konserveringsforskning.

Vad beträffar frågan om kostnader för genom institutets styrelse gjorda förbättringar på tillfartsvägen till institutet anser departementschefen sig under föreliggande omständigheter icke böra motsätta sig att det begärda beloppet, i runt tal 11 800 kronor, ställes till institutets förfogande för bestridande av nämnda kostnader. Beloppet torde lämpligen anvisas å nysnämnda förslagsanslag. Detta bör alltså för nästa budgetår uppföras med $(498\ 300 + 11\ 800 =) 510\ 100$ kronor.

Utskottet. Verksamheten vid institutet för konserveringsforskning regleras genom bl. a. ett mellan staten och Stiftelsen Svensk konserveringsforskning år 1946 ingånget avtal. Detta avtal upphör att gälla den 30 juni 1956.

I den föreliggande propositionen framlägges förslag om godkännande av ett av forskningsinstitutkommittén med stiftelsen träffat avtal om fortsatt drift av institutet för konserveringsforskning efter utgången av nu löpande avtalsperiod. Det nya avtalet ansluter sig nära till det nu gällande avtalet. Vissa justeringar, främst med avseende på beräkningen av statens bidrag till avlöningar åt vissa befattningshavare vid institutet, ha dock vidtagits. Vidare har det minsta belopp, varmed stiftelsen årligen skall bidraga till kostnaderna för institutets verksamhet, genom det nya avtalet uppräknats från 135 000 kronor till 270 000 kronor.

Utskottet anser goda skäl tala för att institutets verksamhet fortsättes efter den nu löpande avtalstidens utgång. Mot innehållet i det föreliggande avtalet eller de förslag i övrigt med avseende på avtalets tillämpning, som framlagts, har utskottet icke funnit något vara att erinra. Utskottet tillstyrker alltså, att avtalet godkännes av riksdagen. Statens bidrag till institutets drift under budgetåret 1956/57 har i överensstämmelse med de grunder, som angivas i det nya avtalet, beräknats till 498 300 kronor. Härtill kommer ett belopp av 11 800 kronor för viss vägförbättring. Ej heller mot dessa beräkningar har utskottet funnit något vara att invända, varför anslaget för nästa budgetår torde böra uppföras med 510 100 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 20 januari 1956 fogat avtal med Stiftelsen Svensk konserveringsforskning;

b) till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 510 100 kronor.

34:o) **Bidrag till institutet för optisk forskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 51 och 52), innebärande en anslagshöjning av i avrundat tal 12 400 kronor, varav 5 000 kronor avse pensionsavgifter åt två befattningshavare hos institutet, 820 kronor ersättning till föreståndaren för institutet för mistade avlöningsförmåner samt 6 564 kronor rörligt tillägg, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för optisk forskning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 400 kronor.

35:o) **Bidrag till svenska silikatforskningsinstitutet.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under tionde huvudtiteln (punkt 38) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 100 000 kronor, har Kungl. Maj:t i propositionen nr 53, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 20 januari 1956, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid nämnda statsrådsprotokoll fogat avtal med Stiftelsen för silikatforskning, dels ock till *Bidrag till svenska silikatforskningsinstitutet* för förenämnda budgetår under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

För att intensifiera den silikatkemiska forskningen inrättades enligt beslut av 1946 års riksdag en personlig professur i silikat kemi vid Chalmers tekniska högskola för dåvarande professorn i kemisk teknologi vid högskolan Arvid Hedvall. Härvid bekostades av statsmedel en utbyggnad av den silikatkemiska institutionen vid högskolan, medan tre industriföretag åtog sig att svara för kostnaderna för själva professuren.

Professor Hedvall kommer att under innevarande år med pension avgå från sin personliga professur. I anslutning härtill aktualiseras frågan om den fortsatta verksamheten vid den silikatkemiska institutionen. Ett förslag att ombilda den silikatkemiska institutionen till ett av staten och näringslivet gemensamt drivet forskningsinstitut har framlagts som resultat av verkställda utredningar i ämnet. Förslaget har i huvudsak tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga de remissinstanser som yttrat sig i ärendet.

För egen del finner departementschefen det uppenbart att den forskningsverksamhet, som bedrivs vid den silikatkemiska institutionen, inte bör avvecklas i samband med att den personliga professuren indrages. Vad angår formen för den fortsatta verksamhetens bedrivande anser departementschefen sig kunna biträda ett av den s. k. silikatkommittén framlagt förslag, varom enighet nåtts. Detta förslag innebär, att institutionen frigöres från Chalmers tekniska högskola och ombildas till ett halvstatligt forskningsinstitut av samma typ som exempelvis Svenska textilforskningsinstitutet och Institutet för konserveringsforskning.

Av ett antal enskilda företag, som har intresse för silikatkemisk forskning, har bildats Stiftelsen för silikatforskning; i stiftelsen ingår även Göteborgs stad. Med denna stiftelse har forskningsinstitutkommittén — med förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande — ingått ett avtal om inrättande och drift av ett institut, kallat Svenska silikatforskningsinstitutet, som skall övertaga den nuvarande silikatkemiska institutionens verksamhet.

Enligt avtalet skall staten ställa till institutets förfogande de lokaler, som nu utnyttjas av den silikatkemiska institutionen. Institutet skall vidare få disponera institutionens utrustning. Staten skall lämna ett årligt bidrag av 100 000 kronor. Det av stiftelsen garanterade beloppet utgör lägst 180 000 kronor per år. Kommittén har räknat med att institutet härjämte skall få ytterligare bidrag från stiftelsen samt vissa inkomster av uppdrag. Den totala kostnadsramen för institutet har uppskattats till över 300 000 kronor om året.

Statens kostnader för den silikatkemiska institutionen — vilka f. n. bestrides från anslag under åttonde huvudtiteln till Chalmers tekniska högskola — uppgick under föregående budgetår till ca 133 000 kronor. Vid ombildningen av den silikatkemiska institutionen till ett fristående forskningsinstitut bortfaller dessa kostnader utom avlöningskostnaderna för en docent och en institutionsvaktmästare. Sistnämnda båda befattningar liksom ytterligare en docentbefattning vilkens innehavare nu tjänstgör å den silikatkemiska institutionen bör, som även framhållits vid remissbehandlingen av nu förevarande ärende, kvarstå å högskolans stat och disponeras av högskolan. Med dessa utgångspunkter har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition föreslagit en nedräkning av anslagen till Chalmers tekniska högskola med i runt tal samma belopp, 100 000 kronor, som skall utgöra statens årliga bidrag till det nya institutet. Kommitténs förslag innebär alltså inte någon egentlig merkostnad för statens del. Av det årliga statsbidraget, 100 000 kronor, avses 50 000 kronor såsom bidrag till avlöningskostnaderna för institutets personal. Vid förändringar i lönesättningen för statstjänstemännen skall detta belopp jämkas i motsvarande mån. Återstående 50 000 kronor av statsbidraget avses för täckande av kostnader för utrustning m. m. Storleken av sistnämnda bidrag förutsättes skola omprövas om prisläget på detta område avsevärt förändras under avtalstiden. — Avtalet skall gälla för en tid av fem år räknat från och med den 1 juli 1956, eller sålunda till och med den 30 juni 1961.

Enligt det av kommittén utarbetade förslaget till stadgar skall institutets styrelse bestå av ordförande och tio ledamöter, varav Kungl. Maj:t utser ordförande och fem ledamöter samt stiftelsen återstående fem ledamöter. Föreståndaren för institutet skall utses av Kungl. Maj:t efter förslag av styrelsen.

Det av forskningsinstitutkommittén ingångna avtalet om inrättande och drift av Svenska silikatforskningsinstitutet föranleder icke någon erinran från departementschefens sida. Departementschefen tillstyrker därför, att avtalet godkännes av Kungl. Maj:t. Liksom fallet är i fråga om övriga avtal

av motsvarande slag förutsattes det, om riksdagen icke har något att erinra, få ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta om smärre jämkningar i avtalet i den mån sådana befinnes erforderliga. Stadgar för institutet torde böra fastställas i huvudsaklig överensstämmelse med det av forskningsinstitutkommittén framlagda förslaget. Sistnämnda fråga avses skola framdeles underställas Kungl. Maj:ts slutliga prövning.

Beträffande omfattningen av institutets verksamhet har olika meningar gjort sig gällande. Det synes departementschefen böra ankomma på institutets styrelse att med ledning av de framförda synpunkterna fastställa det forskningsprogram, som med hänsyn till institutets tillgång på medel för verksamheten är möjligt att genomföra. I anslutning härtill framhåller departementschefen emellertid följande. Avtalet avser som nyss nämnts tiden t. o. m. 30 juni 1961. För den händelse fråga uppkommer om nytt avtal efter nämnda tidpunkt bör institutet — som kommittén betonat — inte räkna med att staten i vidsträcktare mån än under den nu aktuella perioden skall bidra till kostnaderna för institutet. I anledning av vad statskontoret anfört bör framhållas, att särskilda bidrag av statsmedel icke skall utgå till pensionsavgifter.

Särskild uppmärksamhet bör enligt departementschefen ägnas den forskningsverksamhet, som bedrivs på andra håll, så att en effektiv arbetsfördelning åstadkommes. Stiftelsen Glasinstitutet i Växjö har framhållit att all glasteknisk forskning bör ske vid glasinstitutet. För detta ändamål har stiftelsen hemställt om årligt statsbidrag av 75 000 kronor. Departementschefen är inte beredd förorda att ett särskilt riksstatsanslag anvisas för bidrag till detta institut; det förutsattes liksom hittills få ankomma på statens tekniska forskningsråd att pröva frågan om bidrag av tillgängliga statsmedel för forskning vid institutet. Den närmare gränsdragningen mellan silikatforskningsinstitutet och glasinstitutet torde få behandlas inom institutets styrelser.

För bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet i enlighet med det ingångna avtalet föreslås under tionde huvudtiteln för nästa budgetår skola uppföras ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Utskottet. I den föreliggande propositionen föreslås, att institutionen för silikat kemi vid Chalmers tekniska högskola ombildas till ett fristående forskningsinstitut, svenska silikatforskningsinstitutet. Med en av vissa industriföretag bildad stiftelse, benämnd Stiftelsen för silikatforskning, har träffats ett preliminärt avtal om institutets inrättande och drift. Enligt avtalet, som är avsett att gälla för en femårsperiod, skola årliga bidrag till institutets verksamhet utgå med 100 000 kronor från staten och minst 180 000 kronor från stiftelsen.

Då, enligt vad i ärendet upplysts, erfarenheterna av den verksamhet, som bedrivs av ifrågavarande institution, ha varit gynnsamma, synas goda skäl tala för att verksamheten fortsättes. Beträffande formen härför vill utskottet biträda departementschefens förslag. Vid sin granskning av det

föreliggande avtalsförslaget har utskottet icke funnit något vara att erinra. Utskottet tillstyrker alltså, att Kungl. Maj:t bemyndigas godkänna detsamma. Utskottet tillstyrker vidare, att riksdagen för nästa budgetår anvisar ett anslag av 100 000 kronor till bidrag till institutet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om smärre jämkningar i avtalet, i den mån sådana befinnas erforderliga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 20 januari 1956 fogat avtal med Stiftelsen för silikatforskning;

b) till *Bidrag till svenska silikatforskningsinstitutet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

36:o) *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 54 och 55), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

37:o) *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42, s. 55—58) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

a) *beträffande förevarande anslag:*

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Alvar Andersson m. fl.* (I: 215) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson* i Brämnhult *m. fl.* (II: 452), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att å driftbudgeten till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 165 000 kronor, varav 730 000 kronor för företagareföreningarnas administrativa kostnader, 35 000 kronor för bidrag till vissa sammanslutningar inom hantverk och småindustri och 400 000 kronor för subventioner till låneverksamheten inom vissa företagareföreningar,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Johansson* i Torp *m. fl.* väckt motion (II: 556), vari hemställts, att riksdagen måtte till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* anvisa ett reservationsanslag av 1 165 000 kronor;

b) *beträffande* det under *kapitalbudgeten* uppförda investeringsanslaget till Fonden för lån till företagareföreningar *m. fl.:*

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Pålsson m. fl.* (I: 216) och den andra inom andra kammaren av

herr *Andersson* i Brämhult *m. fl.* (II: 453), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Fonden för lån till företagareföreningar *m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlon m. fl.* (I: 217) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 457), i vilka hemställts såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Fonden för lån till företagareföreningar *m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett med 3 000 000 kronor till 6 000 000 kronor höjt belopp,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Johansson* i Torp *m. fl.* väckt motion (II: 555), vari hemställts, att riksdagen måtte till Fonden för lån till företagareföreningar *m. fl.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 215, II: 556, II: 453, II: 457 och II: 555.

För innevarande budgetår äro uppförda under tionde huvudtiteln ett reservationsanslag av 900 000 kronor till Bidrag till företagareföreningar *m. fl.* och under kapitalbudgeten ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor till Fonden för lån till företagareföreningar *m. fl.*

Vissa spörsmål rörande den verksamhet, som bedrivs av företagareföreningarna, behandlades i 1954 års statsverksproposition (X ht 1954, p. 52). Därvid anfördes bl. a. att ifrågavarande verksamhet syntes vara av värde som led i strävandena att på längre sikt upprätthålla sysselsättningen på en hög nivå, att åstadkomma bättre försörjningsmöjligheter för befolkningen inom områden med ett mindre väl utvecklat näringsliv samt att främja hantverket och småindustrien. Vidare framlades vissa riktlinjer beträffande omfattningen av statens stöd till företagareföreningarnas verksamhet.

Summan av de för nästa budgetår begärda bidragen till administrationskostnader överstiger avsevärt det belopp av 615 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet. Kommerskollegium har föreslagit, att nämnda belopp uppräknas i viss utsträckning. Även enligt departementschefens mening finns det skäl för en ökad medelsanvisning. Departementschefen tänker därvid bl. a. på sådana fall, där verksamheten mer påtagligt utvidgats och bidragen från andra håll än staten ökats. I anslutning härtill erinras om att i den mån ytterligare företagareföreningar tilldelas statsmedel för utlåning, de samtidigt anförtros uppgiften att vara lokalorgan för den statliga lånegarantiverksamheten. Härmed sammanhängande åligganden kan medföra ökade administrationskostnader för vederbörande förening. Det kan även förutses, att nya företagareföreningar bildas, vilka befinnes bära åtnjuta bidrag.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter föreslår departementschefen, att det för bidrag till företagareföreningarnas administrationskostnader avsedda beloppet höjes med 50 000 kronor och att beloppet sålunda för nästa budgetår beräknas till (615 000 + 50 000 =) 665 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att behovet av medel för pensionsförsäk-

ring av företagareföreningarnas personal bör tills vidare som hittills skett få täckas av de statliga administrationsbidragen och andra medel som står till föreningarnas förfogande. Med ett ställningstagande till frågan om avslutning av företagareföreningarnas personal till statens pensionsanstalt bör enligt departementschefen anstå tills vidare.

För bidrag till vissa sammanslutningar inom hantverket och småindustrien beräknas, liksom skett för innevarande budgetår, under förevarande anslag för budgetåret 1956/57 ett belopp av 35 000 kronor.

Till den av vissa företagareföreningar bedrivna låneverksamheten har för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 2 750 000 kronor, därav 2 500 000 kronor å kapitalbudgeten att utgå i form av lån och 250 000 kronor å förevarande anslag att utdelas såsom subvention. Utöver de lån och subventioner, som av nämnda medel utgår till föreningarna, kan dessa för ny utlåning disponera jämväl de till föreningarna inflytande amorteringsbeloppen; någon föreskrift om återbetalning av de statsmedel, som ställts till föreningarnas förfogande, har nämligen hittills i regel ej meddelats. Summan av ifrågasvarande amorteringar kan för närvarande uppskattas till drygt 2 000 000 kronor per år. För lånerörelsen kan sålunda föreningarna redan innevarande budgetår beräknas disponera ett sammanlagt belopp av inemot 5 000 000 kronor. Från föreningarnas sida har under hand anmälts behov av medel för utlåning, som icke oväsentligt överstiger detta belopp. Företagareföreningarnas förtroenderåd har hemställt att anslaget till föreningarnas lånemedel uppräknas till 4 000 000 kronor för budgetåret 1956/57. En så avsevärd uppräkning av anslaget skulle emellertid, framhåller departementschefen, illa överensstämma med de nyligen vidtagna skärpningarna av kreditpolitiken och kan därför i nuvarande läge ej förordas. Då det likväl otvivelaktigt föreligger särskilda skäl för förbättrade kreditmöjligheter på hantverkets och småindustriens område vill departementschefen föreslå, att medelsanvisningen till företagareföreningarnas låneverksamhet för nästa budgetår höjes med 500 000 kronor å låneanslaget under kapitalbudgeten och med 50 000 kronor till subventioner å förevarande anslag. Härvid kommer den sammanlagda medelsanvisningen för ifrågasvarande ändamål under nästa budgetår att uppgå till $(2\,750\,000 + 500\,000 + 50\,000 =)$ 3 300 000 kronor.

Anslaget till bidrag till företagareföreningar bör i enlighet med vad som förordats för nästa budgetår uppföras med ett belopp av $(900\,000 + 50\,000 + 50\,000 =)$ 1 000 000 kronor. Av sistnämnda belopp bör 665 000 kronor disponeras för bidrag till företagareföreningarnas administrationskostnader, 35 000 kronor för bidrag till vissa sammanslutningar inom hantverk och småindustri och 300 000 kronor för subventioner till låneverksamheten inom vissa företagareföreningar. Kungl. Maj:t torde dock, framhåller departementschefen, om riksdagen icke har något att erinra däremot, böra äga befogenhet att vidtaga smärre jämkningar i fråga om medlens disposition för olika här uppräknade ändamål.

Utskottet. Summan av de för nästa budgetår begärda bidragen till administrationskostnader överstiger avsevärt det belopp av 615 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet. Departementschefen framhåller, att, i den mån ytterligare företagareföreningar tilldelas statsmedel, dessa föreningar samtidigt anförtros uppgiften att vara lokalorgan för den statliga lånegarantiverksamheten. Härmed sammanhängande åligganden kunna medföra ökade administrationskostnader för vederbörande förening. Med hänsyn härtill och då det även kan förutses, att nya företagareföreningar bildas, vilka befinnas böra åtnjuta bidrag, torde en uppräknings av bidragen till administrationskostnader vara påkallad. Utskottet, som erinrar om att föregående års riksdag höjde dessa bidrag med 200 000 kronor, anser i likhet med departementschefen, att höjningen nu bör begränsas till 50 000 kronor. De i motionerna I: 215 och II: 452 samt II: 556 gjorda yrkandena om en ytterligare höjning av bidragen till administrationskostnaderna kan utskottet alltså icke biträda.

Till den av vissa företagareföreningar bedrivna låneverksamheten ha för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 2 750 000 kronor, varav 2 500 000 kronor å kapitalbudgeten att utgå i form av lån och 250 000 kronor å förevarande anslag att utdelas såsom subventioner. Härutöver kunna föreningarna för ny utlåning disponera jämväl inflytande amorteringsbelopp, vilka för närvarande uppskattas till drygt 2 000 000 kronor per år. Detta innebär, att föreningarna för sin lånerörelse under löpande budgetår beräknas disponera inemot 5 000 000 kronor.

Utskottet har tidigare understrukit den stora betydelse, som småföretagsamheten inom industri och hantverk utövar särskilt i syfte att åstadkomma ett mera differentierat näringsliv på landsbygden. Det är ett betydande samhällsintresse, att denna verksamhet genom ett effektivt fruktbringande stöd från statens sida får möjligheter att arbeta under så gynnsamma förutsättningar som möjligt.

Starka skäl tala enligt utskottets mening för att i än högre grad än vad nu är fallet åstadkomma en förbättring av kreditmöjligheterna för här ifrågavarande småföretagsamhet. Utskottet delar alltså de synpunkter, som i denna fråga kommit till uttryck i de i ämnet väckta motionerna. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att föregående års riksdag underströk önskvärdheten av att frågan om en samordning av kreditgarantisystemet beträffande hantverk och småindustri och företagareföreningarnas långivning snarast möjligt bleve föremål för utredning och prövning, varvid även frågan om en decentralisering av besluten rörande kreditgarantierna borde övervägas. Enligt vad departementschefen framhållit, ämnar han under innevarande vår för Kungl. Maj:t framlägga förslag om en särskild utredning i ämnet. Utskottet finner angeläget, att denna utredning utan tidsutdräkt igångsättes och slutföres.

Av skäl, som i det föregående anförts, torde en uppräknings av låneanslaget vara ofrånkomlig. I avvaktan emellertid på resultatet av nämnda utredning och med hänsyn till nödvändigheten av att i rådande samhälls-

ekonomiska läge begränsa investeringsverksamheten är utskottet icke berett förorda en så avsevärd höjning av anslaget, som föreslagits i de i ämnet väckta motionerna. Däremot kan utskottet biträda departementschefens förslag, att anslaget i fråga höjes med 500 000 kronor till 3 000 000 kronor. Motionerna I: 216 och II: 453, I: 217 och II: 457, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, samt motionen II: 555 avstyrkas alltså.

Vad beträffar den del av låneanslaget, som utgår i form av subventioner, är utskottet berett följa departementschefens förslag om en uppräknig av medlen härför med 50 000 kronor till 300 000 kronor. Förenämnda motioner I: 215 och II: 452 samt II: 556 avstyrkas alltså i nu berörd del.

Beträffande anslaget till fonden för lån till företagareföreningar m. fl. samt de i samband därmed väckta motionerna I: 216 och II: 453, I: 217 och II: 457, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, samt motionen II: 555 gör utskottet hemställan under punkt 5 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 64.

Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 215 och II: 452 samt II: 556, till *Bidrag till företagareföreningar m. fl. för budgetåret 1956/57* anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

38:o) Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 58—64) att dels till Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor, dels medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under nämnda budgetår beviljas intill ett belopp av 10 000 000 kronor, dels ock medgiva, att statsgaranti må under i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956 angivna förutsättningar beviljas Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik i Lidköping för lån å högst 200 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att tack vare den år 1954 tillskapade möjligheten för Kungl. Maj:t att lämna statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag har under det senast förflutna budgetåret över ett-hundra dylika företag kunnat erhålla finansiellt stöd för nyetablering, utvidgning och rationalisering. Den av staten garanterade lånesumman uppgick till i det närmaste 8 milj. kronor. Dessa belopp hade sannolikt icke utan statens medverkan kommit företagen till del. Garantierna har beviljats efter riktlinjer som överensstämmer med en ur det allmännas synpunkter önskvärd lokaliserings- och sysselsättningspolitik. Den statliga stödverksamheten i denna form är enligt departementschefens mening till stort gagn såväl för berörda näringsgrenar som ur samhällliga synpunkter. Den synes departementschefen därför böra fortsätta även under nästa budgetår. Ra-

men för garantigivningen, 10 milj. kronor, synes ha varit väl avpassad. För innevarande budgetår har ett lika stort belopp fastställts av riksdagen. Departementschefen finner icke anledning att föreslå någon ändring av garantiramen. Departementschefen föreslår, att hos riksdagen sålunda utverkas be- myndigande för Kungl. Maj:t att under budgetåret 1956/57 bevilja statlig ga- ranti för lån till hantverks- och småindustriföretag å sammanlagt högst 10 milj. kronor.

Lånegarantigivningen på ifrågavarande område bör enligt departements- chefen ännu så länge anses som en försöksverksamhet. Vissa därmed sam- manhängande spörsmål, som i och för sig förtjänar att utredas, har i av- vaktan på närmare erfarenheter av lånegarantisystemets tillämpning i prak- tiken tills vidare ej upptagits till närmare övervägande. Den tid, under vil- ken dylika erfarenheter kunnat inhämtas, omkring ett och ett halvt år, fö- refaller visserligen jämförelsevis knappt tillmätt för att en allsidig och ut- tömmande bild av systemets verkningar skall kunna erhållas. Med hänsyn till den betydelse riksdagen synes tillmäta vissa av de antydda, ännu icke slutligt prövade frågorna — särskilt angående en önskvärd samordning av de olika statliga stödformerna samt rörande viss decentralisering av garan- tigivningen — ämnar departementschefen dock under våren 1956 för Kungl. Maj:t framlägga förslag om en särskild utredning i ämnet. Utan avbidan på utredningens slutförande ämnar departementschefen överväga om icke den centrala handläggningen av dessa ärenden möjligen redan vid halvårsskif- tet 1956 bör överflyttas till kommerskollegium. Ärendena i fråga har nämli- gen visat sig rätt tyngande på departementsplanet och kommerskollegium torde ha förutsättningar att ägna desamma en sakkunnig och omsorgsfull behandling.

Genom lånegarantigivningen har staten iklätts betalningsansvar av förhål- landevis stor omfattning. Medel till täckande av förluster som kan uppkom- ma i anledning härav bör enligt departementschefen, såsom förordats i vissa remissyttranden, ställas till förfogande å riksstaten. Departementschefen föreslår, att för ifrågavarande ändamål å riksstaten för nästa budgetår an- visas ett särskilt förslagsanslag å 1 000 kronor.

Ett av varudistributionsutredningen framlagt förslag att utsträcka den statliga garantigivningen till att omfatta jämväl företag inom handeln har vid remissbehandlingen mött invändningar från vissa håll. Ifrågavarande förslag synes departementschefen med hänsyn härtill höra ytterligare över- vägas.

Med hänsyn till omständigheterna vill departementschefen icke motsätta sig, att det stöd staten tidigare lämnat det till Kinne-Kleva förlagda Husaby aktiebolag, numera Rony aktiebolag i likvidation, i form av ett borgensåta- gande — vars omfattning efter hand nedbringats till att avse ett lånebelopp av 200 000 kronor — överföres på moderföretaget, Kommanditbolaget Brö- derna Wallins nysilverfabrik i Lidköping. Departementschefen förutsätter därvid, att kommanditbolaget jämväl i fortsättningen bereder arbetarna i Kinne-Kleva sysselsättning i minst den omfattning, som kan anses betingad av statens medverkan i företaget. För garantien åt kommanditbolaget för-

utsättes skola i huvudsak gälla de villkor, som eljest tillämpas i fråga om statsgaranti till småindustriföretag.

Utskottet. Beträffande den statliga stödverksamheten i form av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag hade, enligt vad departementschefen framhållit, vid utgången av sistförflutna budgetår 191 ansökningar avseende en lånesumma av i runt tal 15 332 000 kronor prövats av Kungl. Maj:t. Därvid hade i 106 fall lånegaranti beviljats till en sammanlagd lånesumma av 7 926 000 kronor. Då ifrågavarande lånegarantisystem synes fylla ett påtagligt behov, vill utskottet tillstyrka, att denna stödverksamhet får fortsätta även under nästa budgetår. Utskottet har icke något att erinra mot att ramen för garantigivningen liksom för innevarande budgetår bestämes till 10 000 000 kronor.

Då genom lånegarantigivningen staten iklädes betalningsansvar av förhållandevis stor omfattning, finner utskottet i likhet med departementschefen riktigt, att förluster i anledning av statens ifrågavarande garantiåtaganden täckas från anslag å driftbudgeten. Utskottet har icke något att invända mot att ett förslagsanslag av 1 000 kronor anvisas för ändamålet.

Utskottet vill i likhet med departementschefen icke motsätta sig att statsgaranti må under de av departementschefen angivna förutsättningarna beviljas Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik i Lidköping för lån å högst 200 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor;

b) medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag må under budgetåret 1956/57 beviljas intill ett belopp av 10 000 000 kronor;

c) medgiva, att statsgaranti må under de i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956 angivna förutsättningarna beviljas Kommanditbolaget Bröderna Wallins nysilverfabrik i Lidköping för lån å högst 200 000 kronor.

39:o) **Befrämjande av hemslöjden. Bidrag till svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 44 och 45, s. 64—66), innebärande oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

a) till *Befrämjande av hemslöjden* ett reservationsanslag av 55 000 kronor;

b) till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* ett anslag av 50 000 kronor.

40:o) **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, s. 66 och 67) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 660 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 625 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 35 000 kronor.

Av anslaget bör enligt departementschefen efter Kungl. Maj:ts närmare prövning minst 200 000 kronor disponeras för standardisering å det byggnadstekniska området samt minst 150 000 kronor för varudeklarationsnämndens verksamhet. I övrigt förutsättes det få ankomma på standardiseringskommissionen att med beaktande av föreliggande behov fördela statsbidraget mellan de olika organ, som deltagar i standardiseringsverksamheten. För statsbidragets åtnjutande torde enligt departementschefen i huvudsak samma villkor böra bestämmas som de vilka gäller i fråga om statsbidraget för innevarande budgetår.

Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen och har icke något att erinra mot den av departementschefen föreslagna fördelningen av anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 660 000 kronor.

41:o) **Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 67), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Sjöfart och handel

Sjöfartsverket

42:o) **Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 68 och 69) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 644 000 kronor.

I det på gällande riksstat uppförda anslaget av 1 688 000 kronor — som är avsett för tiden 1 januari—30 juni 1956 — ingår ett belopp av 25 000

kronor för extra personal under en övergångstid. Motsvarande belopp erfordras under ytterligare ett år. Vid medelsberäkningen för nästa budgetår bör i första hand det nuvarande anslaget ökas med nyssnämnda belopp av 1 688 000 kronor eller till 3 376 000 kronor. Härtill kommer ett ökat medelsbehov för rörligt tillägg i anledning av den under år 1955 företagna lönehöjningen. Departementschefen beräknar härför ett belopp av 268 000 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 3 644 000 kronor. De i avlöningsstaten för innevarande budgetår under olika poster upptagna beloppen bör för nästa budgetår fördubblas och posten till rörligt tillägg härutöver ökas med 268 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning.

Aberopande det anförda och under erinran om att det för innevarande budgetår anvisade anslaget är avsett för tiden den 1 januari—den 30 juni 1956 hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 398 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda	
av Kungl. Maj:t	2 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 430 800
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	105 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	707 200
	Summa kronor 3 644 000

b) till *Sjöfartsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 644 000 kronor.

43:o) *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 69—71) och under erinran om att det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 440 600 kronor är avsett för verksamheten under tiden den 1 januari—den 30 juni 1956 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 847 700 kronor.

44:o) *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 71—76) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, dels god-

känna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Lots- och fyrstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 17 511 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 16 151 700 kronor.

Av lotsstyrelsen framlagt förslag om överförande till ordinarie stat av ett antal tjänster som kockstewart anser departementschefen sig böra biträda såtillvida att han förordar, att halva antalet tjänster av denna kategori ombildas till ordinarie, nämligen beträffande fartygspersonalen tre tjänster och vad angår fyrpersonalen åtta tjänster.

I samband med att Fårö och Örskärs fyrplatser utrustas med radiofyr-anläggningar föreslås att personalen vid dessa fyrplatser uppflyttas i lönegrad i enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen.

Lotsstyrelsens förslag om dels ökad medelsanvisning med 5 870 kronor för viss under innevarande budgetår nyanställd personal m. m. samt med 1 400 000 kronor för rörligt tillägg, dels nedräkning av anslaget med 50 265 kronor till följd av indragning av ett fyrskepp, föranleder ej någon erinran från departementschefens sida.

Departementschefen har anmält, att en särskilt tillkallad utredningsman den 30 juni 1955 avgivit betänkande med förslag angående reglering av arbetstiden för båt- och tjänstefartygspersonal vid lotsverket m. m. Utredningsmannen har förordat, att arbetstiden för båt- och tjänstefartygspersonalen vid lotsverket skall regleras. Förslaget kan sägas innebära, att de sedan år 1952 tillämpade bestämmelserna ges en fastare och mera fullständig utformning. Utredningsmannens förslag har under remissbehandlingen mött principiell kritik endast från statskontoret. Med anledning av att begränsningsperioden för arbetstidsmaximeringen föreslagits till 12 månader anser statskontoret, att en reglering av arbetstiden under så pass lång tid knappast kan betraktas som en arbetstidsreglering i egentlig mening.

Efter samråd med chefen för civildepartementet har departementschefen för sin del funnit utredningsmannens förslag böra ytterligare övervägas. Om riksdagen icke har något att erinra däremot, bör det enligt departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta huruvida en formell arbetstidsreglering för båtmän och tjänstefartygspersonal bör genomföras samt att i så fall meddela närmare bestämmelser härför. Det ytterligare medelsbehov, som eventuellt kan uppkomma under detta anslag till följd av en dylik reglering, förutsättes få täckas genom anslagsöverskridande.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen. Den verkställda anslagsberäkningen synes böra godtagas.

Utskottet har icke något att invända mot att det får ankomma på Kungl.

Maj:t att besluta, huruvida en formell arbetstidsreglering för båtmän och tjänstefartygspersonal bör genomföras samt att i så fall meddela närmare bestämmelser härför. Härigenom eventuellt uppkommande ytterligare kostnader under förevarande anslag torde få täckas genom anslagsöverskridande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lots- och fyrstaten vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 571 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 458 200
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 919 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 562 400

Summa kronor 17 511 500

c) till *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 17 511 500 kronor.

45:o) **Lots- och fyrstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 77—79), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, och då utskottet icke har något att erinra mot att statsverket åsamkade utgifter i anledning av inom lots- och fyrstatens verksamhetsområde inträffade haverier och andra liknande händelser må för framtiden bestridas från den under omkostnadsstaten uppförda delposten till diverse och extra utgifter, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Lots- och fyrstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 533 000 kronor.

46:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, s. 79 och 80) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för fartygsinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Far-

tygsinspektionen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 034 700 kronor.

Det i gällande riksstat uppförda anslaget av 483 700 kronor är beräknat för att bestrida avlöningskostnaderna endast under ett halvt budgetår. Anslaget för nästa budgetår bör enligt departementschefen höjas med samma belopp. Med hänsyn till den under år 1955 beslutade ökningen av statstjänstmännens löner bör anslaget vidare uppräknas med 67 300 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas alltså öka med $(483\,700 + 67\,300 =)$ 551 000 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed uppföras med $(483\,700 + 551\,000 =)$ 1 034 700 kronor. De under olika poster i avlöningsstaten för fartygsinspektionen för innevarande budgetår uppförda beloppen bör fördubblas. Posten till rörligt tillägg bör härutöver höjas med 67 300 kronor.

De båda tjänsterna som fartygsinspektör i lönegrad Ce 27 föreslås få samma benämning som motsvarande ordinarie befattningar, d. v. s. förste fartygsinspektör.

Utskottet, som erinrar om att anslaget för innevarande budgetår är avsett för verksamheten under tiden den 1 januari—den 30 juni 1956, tillstyrker den föreslagna ändringen i personalförteckningen och har icke något att invända mot anslagsberäkningarna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för fartygsinspektionen, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	492 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	330 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	205 500

Summa kronor 1 034 700

c) till *Fartygsinspektionen*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 034 700 kronor.

47:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 80 och 81) och under erinran om att anslaget för innevarande budgetår å 68 000 kronor är avsett för verksamheten under tiden den 1 januari—den 30 juni 1956, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 150 900 kronor.

Sjöbefälsskolorna

48:o) **Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, s. 81—86) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 497 500 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Aman* (I: 37) och den andra inom andra kammaren av herr *Nihlfors* (II: 41), hemställts, att riksdagen vid behandlingen av anslagen till *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar* och *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* vidtager sådana ändringar i enlighet med kommerskollegii förslag, att en ny ordinarie sjökaptensklass vid sjöbefälsskolan i Stockholm och en i samband därmed behövlig ny lektorstjänst kan inrättas från och med den 1 juli 1956.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 37.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 377 300 kronor.

Kommerskollegium har hemställt, att anslaget höjes med 146 700 kronor och framhåller bl. a. följande.

Den extra sjökaptensklass, som skall inrättas vid sjöbefälsskolan i Stockholm under vårterminen 1956 och vartill visst medelsbelopp enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 juli 1955 må utgå från handels- och sjöfartsfonden, bör göras ordinarie. Vid sjöbefälsskolan finns två styrmansklasser, en A-linje (januari—december) och en B-linje (augusti—juni) men endast en sjökaptensklass, B-linje (augusti—juni). Det är olägligt att de, som utexamineras från A-linjens styrmansklass och önskar fortsätta sin sjökaptensutbildning i Stockholm, skall behöva vänta härmed från december till augusti. Kommerskollegium har tidigare framhållit (jfr X ht 1955 p. 11), att undervisningen i huvudämnena — navigation och sjömanskap — i sjökaptensklasserna bör bestridas av lektorer och att en lektor bör avses för varje klass. I enlighet härmed bör för ifrågavarande sjökaptensklass inrättas en ordinarie tjänst som lektor i navigation m. m. Tjänsten förutses emellertid ej kunna bli besatt nästa budgetår utan torde bli uppe-

hållen av en ordinarie adjunkt mot vikariatsersättning. För dennes ordinarie undervisning måste en extra adjunkt i Cg 27 anställas. Behovet av en nu i Cg 23 anställd extra adjunkt bortfaller härvid.

Departementschefen framhåller, att han icke är beredd att nu taga ställning till förslaget om medelsanvisning under anslaget för ytterligare en ordinarie sjökaptensklass vid sjöbefälsskolan i Stockholm. Någon ny lektorstjänst i navigation m. m. bör således ej inrättas för denna sjöbefälsskola. Kostnaderna för fortsättning under höstterminen 1956 av den extra sjökaptensklass, som skall inrättas där under vårterminen i år, torde, framhåller departementschefen, i mån av behov kunna bestridas av medel från handels- och sjöfartsfonden. Departementschefen föreslår, att vid sjöbefälsskolan i Göteborg i stället för lön till en lektor å nautiska linjen medel beräknas för vikariatsersättning till en ordinarie adjunkt samt lön till en extra adjunkt i Cg 27. Omräkningen föranleder icke någon ändring av medelsanvisningen under anslaget. Med anledning av att en vakant lektorstjänst å nautiska linjen vid sjöbefälsskolan i Härnösand torde kunna besättas nästa läsår, bör enligt departementschefen anslaget uppräknas med 8 100 kronor. Tillsättning av en vakant ordinarie adjunktstjänst å maskintekniska linjen vid samma skola föranleder omräkning av vissa anslagsposter. Då det icke f. n. kan förutses, huruvida lektorstjänsten i maskinteknik vid sjöbefälsskolan i Härnösand kommer att bli obesatt under nästa läsår, förordar departementschefen att lön för innehavare av tjänsten anvisas även för budgetåret 1956/57. Med hänsyn till möjligheten att vid eventuell vakans å tjänsten bestrida lön till vikarie genom överskridande synes det ej erforderligt att nu beräkna medel härför. Som ersättning till vikarier för lärare under tjänstledighet för studier av betydelse för tjänsten beräknas ett belopp av 5 300 kronor. Då lärare vid sådan ledighet torde komma att få vidkännas B-avdrag å sin lön, bör anslagsuppräknningen emellertid begränsas till 3 300 kronor. Med anledning av 1955 års arvodeshöjningar bör de belopp som anvisats för ersättningar till extra lärare och timlärare samt till skrivhjälp på rektorsexpeditionerna höjas med 36 600 resp. 2 100 kronor. Departementschefen tillstyrker en anslagsuppräkning med 800 kronor för höjning av arvodena till skolläkare och skolsköterskor samt med 1 000 kronor för löneklassändringar m. m. Kostnadsstegringen till följd av 1955 års lönehöjningar torde böra upptagas till 69 300 kronor. Av kollegium beräknad ökning med 1 000 kronor av särskilda uppbördsmedel bör enligt departementschefen godtagas.

I detta sammanhang erinrar departementschefen om att 1943 års sjöbefällsakkunniga på sin tid framlade ett förslag angående viss omläggning av sjöbefälsutbildningen. Enligt detta förslag skulle den maskintekniska utbildningen överflyttas till de tekniska läroverken. Den högre nautiska utbildningen skulle enligt förslaget förläggas till en central sjöbefälsskola. För den lägre sjöbefälsutbildningen skulle yrkesskolorna svara. I 1949 års statsverksproposition anförde dåvarande departementschefen, att vissa skäl syntes tala för en omläggning av utbildningen efter de riktlinjer som de sakkunniga

uppdragit. Emellertid ansågs förslaget — som icke var enhälligt och som rönt vissa invändningar vid remissbehandlingen — icke då kunna upptagas till prövning. Utan att nu vilja taga ställning till förslaget framhåller departementschefen, att han, som finner vissa av förslagets grundtankar beaktansvärda, nu ämnar taga upp förslaget till ytterligare övervägande.

Utskottet vill erinra om att efter bemyndigande av Kungl. Maj:t en extra sjökaptensklass inrättats vid sjöbefälsskolan i Stockholm under vårterminen 1956 och att kostnaderna härför bestridas av handels- och sjöfartsfonden. Departementschefen framhåller, att kostnaderna för fortsättning under höstterminen 1956 av ifrågavarande sjökaptensklass torde i mån av behov kunna bestridas från nämnda fond. Av vad kommerskollegium anfört i ärendet och som ytterligare utvecklats i de föreliggande motionerna vill det synas utskottet, som om ett stadigvarande behov av denna sjökaptensklass är för handen och att densamma bör infogas i sjöbefälsskolornas organisation som en ordinarie klass. Det nuvarande provisoriet torde ur flera synpunkter, bl. a. den allvarliga bristen på kvalificerat sjöbefäl, icke vara tillfredsställande.

Såsom departementschefen emellertid erinrat om framlade 1943 års sjöbefälssakkunniga på sin tid förslag angående viss omläggning av sjöbefälsutbildningen. Enligt detta förslag skulle den maskintekniska utbildningen överflyttas till de tekniska läroverken, medan den högre nautiska utbildningen skulle förläggas till en central sjöbefälsskola. Departementschefen har nu meddelat sin avsikt att upptaga förslaget till ytterligare övervägande. Det kan därför vara naturligt, att departementschefen i avbidan härpå funnit, att med beslut om ordinariegörande av den nu pågående extra sjökaptensklassen bör anstå.

Med hänsyn till vad utskottet i det föregående anfört rörande behovet av en ny ordinarie sjökaptensklass förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t utan onödig tidsutdräkt låter slutföra de ytterligare undersökningar, som ifrågavarande sakkunnigförslag påkallar, och för riksdagen framlägger förslag i ämnet. För att vid sjöbefälsskolan i Stockholm kontinuiteten vid övergång från styrmansklass till sjökaptensklass icke brytes, är det enligt utskottets mening önskvärt, att de, som ha för avsikt att efter avslutad styrmansklass fortsätta i sjökaptensklassen, på förhand kunna räkna med att en dylik klass kommer att finnas. Det synes utskottet därför angeläget, att Kungl. Maj:t i en eller annan form låter tillse, att vederbörande i god tid erhåller sådant förhandsbesked.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker förenämnda båda motioner.

Mot den verkställda beräkningen av sjöbefälsskolornas avlöningsanslag har utskottet icke något att erinra.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 37 och II: 41, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

U t g i f t e r :

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	661 500
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	661 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	180 000

Summa kronor 1 513 500

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	16 000
---------------------------------------	--------

Nettoutgift kronor 1 497 500

b) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 497 500 kronor.

49:o) **Sjöbefälsskolorna: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, s. 86 och 87) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 54 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 48 300 kronor.

Den föreslagna anslagshöjningen är föranledd av höjda priser samt ökat antal klasser och elever.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under sjöbefälsskolornas avlöningsanslag avstyrkas motionerna I: 37 och II: 41, såvitt desamma avse förevarande anslag.

Mot de verkställda anslagsberäkningarna har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 37 och II: 41, såvitt nu är i fråga, till *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 54 100 kronor.

50:o) **Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 87), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

51:o) **Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 88), innebärande en anslagshöjning av 900 kronor, varav 60 kronor avse arvode till särskild examensledare för kursen och 840 kronor uppräknig av lärararvoden m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.

52:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Kungl. Maj:tt har föreslagit riksdagen (punkt 58, s. 88—93) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 570 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Axel Andersson m. fl.* (I: 212) och den andra inom andra kammaren av herr *Nyberg m. fl.* (II: 459), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 3 300 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Axel Andersson m. fl.* (I: 213) och den andra inom andra kammaren av herr *Nyberg m. fl.* (II: 460), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 459.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 890 000 kronor. Till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisas årligen anslag även å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond. Sistnämnda anslag är innevarande budgetår uppfört med 480 000 kronor.

Av det å driftbudgeten uppförda anslaget har för ettvarrt av budgetåren 1954/55 och 1955/56 anvisats 1,5 milj. kronor för ett nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet; denna medelsanvisning täcker den beräknade anskaffningskostnaden för fartyget, 3 milj. kronor.

För budgetåret 1956/57 hemställer lotsstyrelsen enligt en i propositionen å s. 90 gjord sammanställning, att anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten uppföres med 3 300 000 kronor å driftbudgeten och med 600 000 kronor å kapitalbudgeten.

Med hänsyn till angelägenheten av att begränsa investeringarna anser departementschefen sig icke kunna tillstyrka, att medelsanvisningen till säkerhetsanstalter bibehålles vid den storleksordning som — främst till följd

av medelsbehovet för nyssnämnda tjänstefartyg — fastställt för föregående och innevarande budgetår.

För nästa budgetår erfordras i första hand medel till redan pågående anskaffningar och arbeten. Härjämte beräknas medel för fortsatt förbättring av bostäderna vid Arkö lotsplats och vissa fyrplatser. Det är också önskvärt, framhåller departementschefen, att de mest angelägna bland de av lotsstyrelsen angivna övriga projekten kan påbörjas.

Departementschefen föreslår att till säkerhetsanstalter för sjöfarten för nästa budgetår anvisas sammanlagt 1 970 000 kronor. Av nämnda belopp bör 1 570 000 kronor anvisas på driftbudgeten och återstoden eller 400 000 kronor på kapitalbudgeten. Det förutsättes få ankomma på sjöfartsstyrelsen att med beaktande av vad nyss anförts närmare besluta om anslagets disposition. Därvid bör enligt departementschefen, om riksdagen icke har något att erinra, sjöfartsstyrelsen äga befogenhet att — inom ramen för de av lotsstyrelsen angivna projekten — påbörja företag, även om de anslagsmedel, som under budgetåret står till förfogande, inte förslår till att täcka hela kostnaden.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär en stark begränsning av anslagsmedlen till säkerhetsanstalter för sjöfarten. De föreslagna medlen avses skola i första hand beviljas till redan pågående anskaffningar och arbeten. Med hänsyn till nuvarande restriktioner på investeringsområdet finner utskottet den förordade återhållsamheten förstälig och anser sig icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisningar. Utskottet är därför icke berett att tillstyrka motionerna I: 212 och II: 459 samt I: 213 och II: 460.

I likhet med departementschefen finner utskottet önskvärt, att, utöver förenämnda anskaffningar och arbeten samt fortsatt förbättring av bostäderna vid Arkö lotsplats och vissa fyrplatser, de mest angelägna bland de av lotsstyrelsen angivna projekten kunna påbörjas. Såsom av lotsstyrelsens framställning i ämnet framgår och vilket ytterligare understrukits i förenämnda motioner, är ett flertal av dessa projekt av mycket hög angelägenhetsgrad. Detta gäller i all synnerhet säkerhetsanstalterna längs Norrlandskusten, där farvattnen på många håll äro särskilt svårtrafikerade. Exempelvis må här erinras om de enligt vad lotsstyrelsen framhållit högst otillfredsställande angöringsförhållandena i farvattnen utanför Rönnskär. Lotsstyrelsen bedömer därvid som särskilt angeläget, att en fast fyranläggning snarast möjligt uppföres på det i närheten av Rönnskär belägna grundet Nygrån. Utskottet, som inhämtat närmare upplysningar i ämnet, förutsätter, att särskild uppmärksamhet ägnas denna fråga.

Utskottet har icke något att invända mot att det får ankomma på sjöfartsstyrelsen att med beaktande av de av departementschefen angivna direktiven besluta om anslagets disposition. Ej heller vill utskottet framställa någon erinran mot att sjöfartsstyrelsen får befogenhet att, inom ramen för de av lotsstyrelsen angivna projekten, påbörja företag, även om de anslags-

medel, som under nästa budgetår stå till förfogande, icke förslå till att täcka hela kostnaden.

Under punkt 2 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 64 gör utskottet hemställan beträffande Kungl. Maj:ts förslag, såvitt angår anslag å kapitalbudgeten för säkerhetsanstalter för sjöfarten, samt de förberörda båda motionerna I: 213 och II: 460.

Med avseende å anslaget under driftbudgeten hemställer utskottet, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 212 och II: 459, till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 570 000 kronor.

53:o) *Statens isbrytarverksamhet*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 93—95) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 173 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 096 000 kronor.

Marinförvaltningen och kommerskollegium har beräknat anslaget för nästa budgetår till 3 222 000 kronor. Denna beräkning synes departementschefen böra godtagas utom i vad avser föreslagen medelsanvisning till inredningsändringar å statsisbrytaren Ymer. Departementschefen tillstyrker i enlighet med vad nu anförts en anslagshöjning för nästa budgetår med 76 000 kronor. Av kommerskollegium framställt förslag om höjning av vissa i samband med isbrytarverksamheten utgående arvoden biträder departementschefen endast så till vida att han förordar en höjning av nu utgående arvoden till fartygscheferna med tio procent. Den i staten för isbrytarverksamheten upptagna posten till ifrågavarande arvoden bör med hänsyn till beräknad belastning höjas med 1 000 kronor.

Utskottet finner sig böra godtaga den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 173 000 kronor.

54:o) *Anskaffning av en ny statsisbrytare*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60, s. 95 och 96) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

Med stöd av riksdagens beslut (prop. 144/1955, SU 101/1955, Rskr 246/1955) har Kungl. Maj:t den 20 maj 1955 godkänt ett av marinförvaltningen med Wårtsilä-koncernen aktiebolag, Helsingfors, tecknat kontrakt angäen-

de leverans till marinförvaltningen av ett isbrytarfartyg exklusive framdrivningsmaskineri och viss annan utrustning till ett pris av 27 952 000 kronor.

Det nya isbrytarfartygets framdrivningsmaskineri m. m. skall enligt vad som anförts i prop. 144/1955 anskaffas av marinförvaltningen från vissa företag i Sverige. Totalkostnaden för marinförvaltningens anskaffningar har beräknats till 14 050 000 kronor. Av detta belopp har genom förenämnda beslut av riksdagen under förevarande anslag för budgetåren 1954/55 och 1955/56 anvisats sammanlagt 8 000 000 kronor. Enligt en i propositionen återgiven plan över betalningsutfallet har för budgetåret 1956/57 förutsetts behov av ytterligare 4 000 000 kronor för ändamålet.

Marinförvaltningen (skr. 26/8 1955) hemställer, under åberopande av den tidigare framlagda betalningsplanen, att till anskaffning av en ny statsisbrytare för budgetåret 1956/57 anvisas 4 000 000 kronor.

Vidare har marinförvaltningen (skr. 10/6 1955) hemställt att av anslaget få disponera visst belopp för representation i samband med arbetet med det nya isbrytarfartyget.

I enlighet med marinförvaltningens förslag bör enligt departementschefen anslaget för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 4 000 000 kronor.

Med hänsyn till de särskilda omständigheterna i förevarande fall vill departementschefen icke motsätta sig att kostnader för representation i begränsad omfattning får bestridas från anslaget. Om riksdagen icke har något att erinra däremot, förutsättes det få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut härom.

Utskottet tillstyrker, att i enlighet med en tidigare för riksdagen framlagd betalningsplan anslaget för nästa budgetår bestämmas till 4 000 000 kronor. I likhet med departementschefen vill utskottet icke motsätta sig att kostnader för representation i begränsad omfattning få bestridas av anslaget. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut härom.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anskaffning av en ny statsisbrytare* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

55:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 96), innebärande en av den under år 1955 inträffade lönestegringen föranledd anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 420 000 kronor.

56:o) **Kostnader för handelssjöfartens dirigering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 96 och 97), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för handelssjöfartens dirigering* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

57:o) **Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 97 och 98), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 856 000 kronor.

58:o) **Nybyggnad av sjömättningsfartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, s. 98 och 99) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 385 000 kronor.

Under fjärde huvudtiteln har för ettvarvt av budgetåren 1954/55 och 1955/56 till Sjökarteverket: Ombyggnad av sjömättningsfartyg anvisats ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses för att bestrida kostnaderna för ombyggnad av ett lotsverket förut tillhörigt fartyg till sjömättningsfartyg.

För militär mätning har sjökarteverket disponerat det år 1881 byggda fartyget Svalan. Detsamma är alltså nu sjuttiofem år gammalt och i sådant skick, att det uppenbarligen snarast bör ersättas med ett nytt fartyg. När Svalan upprustades vintern 1944/45 beräknades fartyget kunna användas ytterligare tio år. Denna tidrymd har redan överskridits med ett år och det kan beräknas dröja omkring tre år efter byggnadsarbetets igångsättande, innan ett nytt fartyg kan tagas i bruk som ersättning för Svalan.

Nu anförda omständigheter talar enligt departementschefens mening för att erforderlig anskaffning av ett nytt sjömättningsfartyg, avsett att ersätta Svalan, icke vidare bör uppskjutas. Totalkostnaden för det nya fartyget bör hållas inom ett av styrelsen för sjökarteverket år 1954 beräknat belopp av 1 050 000 kronor med tillägg för därefter inträdd kostnadsstegring, eller sammanlagt omkring 1 155 000 kronor. Departementschefen föreslår i enlighet med styrelsens hemställan, att av detta belopp tredjedelen, 385 000 kronor, anvisas för nästa budgetår.

Utskottet finner med hänsyn till vad i ärendet anförts angeläget, att ett nytt sjömättningsfartyg anskaffas. Mot de för ändamålet beräknade kostnaderna har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Nybyggnad av sjömättingsfartyg* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 385 000 kronor.

59:o) **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 99 och 100), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

60:o) **Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel. Bidrag till internationella hydrografiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 66 och 67, s. 100 och 101), innebärande oförändrade medelsanvisningar, får utskottet, under erinran om att sistnämnda anslag är för innevarande budgetår uppfört under fjärde huvudtiteln, hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

a) till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* ett förslagsanslag av 13 000 kronor;

b) till *Bidrag till internationella hydrografiska byrån* ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

Hamnar och farleder

61:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 101 och 102) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Norling* och *Öhman* (I: 417) samt den andra inom andra kammaren av herr *Senander m. fl.* (II: 554), i vilka hemställts, att förevarande anslag måtte höjas till 3 000 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Börjesson* väckt motion (II: 87), vari hemställts, att förevarande anslag måtte höjas till 3 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 554 och II: 87.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 3 000 000 kronor, och har till stöd härför anfört följande.

1944 års hamnutredning beräknade att för om- och utbyggnad av landets handelshamnar fram till år 1960 förelåg ett årligt investeringsbehov av 35 å 40 milj. kronor. För att tillgodose detta behov uppskattade utredningen, att bidrag av statsmedel med lågt räknat 5 milj. kronor om året skulle erfordras. Utredningens beräkningar grundades på 1949 års prisnivå; med hänsyn till sedermera inträffade prisstegringar bör beloppen ökas med 60 å 70 procent.

Till färdigställande av pågående utbyggnad av hamnarna i Uddevalla och Lysekil erfordras ytterligare 1,0 milj. kronor i statsbidrag under innevarande och nästkommande budgetår. Till sådana hamnbyggnader, som redan utförts eller för närvarande är under utförande under styrelsens kontroll och med iakttagande av de villkor och bestämmelser, som gäller för statsbidrag till handelshamnar och farleder, föreligger ansökningar om statsbidrag för en byggnadskostnad av ca 22 milj. kronor.

I avvaktan på resultatet av pågående utredningar förordar styrelsen, att anslaget anvisas med samma belopp som för innevarande budgetår.

Hamnbidragsutredningen framlade i slutet av föregående år ett betänkande, vari förordas en begränsning av statens medverkan på ifrågavarande område.

Med hänsyn till nödvändigheten att iakttaga återhållsamhet med utgifter för nya investeringar anser departementschefen sig böra föreslå att anslaget för nästa budgetår nedräknas med 1 000 000 kronor till 2 000 000 kronor.

Utskottet har under hand inhämtat, att de förslag, som framlagts av 1944 års hamnutredning och av hamnbidragsutredningen, för närvarande äro föremål för beredning inom handelsdepartementet och att proposition i anledning av desamma torde vara att förutse under nästa års riksdag. Därvid lärer även frågan om omfattningen av de finansiella förpliktelser, staten bör ikläda sig på nu ifrågavarande område, komma att bliva föremål för prövning. I avvaktan härpå och med hänsyn till nödvändigheten av en begränsning av nya investeringsutgifter anser utskottet sig icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning. De i ämnet väckta motionerna avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 417 och II: 554 samt II: 87, till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

62:o) **Statliga farledsarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69, s. 102 och 103) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Karl Andersson m. fl.* (I: 81) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Bakeröd *m. fl.* (II: 86), hemställts, att förevarande anslag måtte höjas till 500 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 81.

Anslaget är för innevarande budgetår med ett belopp av 50 000 kronor uppfört på sjätte huvudtiteln.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att anslaget uppföres med 500 000 kronor, varav 450 000 kronor avse fördjupning av Toftösund och 50 000 kronor projekteringsarbeten m. m.

Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om medelsanvisning för nästa budgetår till arbetet med en fördjupning av Toftösund. För fortsatt projektering och smärre arbeten m. m. bör enligt departementschefen även för nästa budgetår anvisas 50 000 kronor.

Utskottet. Det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 50 000 kronor har avsetts för fortsatta projekteringsarbeten m. m. Departementschefen, som räknat med oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, har funnit sig icke böra tillstyrka ett av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt förslag om anvisande av 450 000 kronor för fördjupning av Toftösund. Detta anslagsyrkande har emellertid upptagits i de under denna punkt föreliggande motionerna.

Utskottet vill icke bestrida, att ifrågakvarande arbeten skulle bli till nytta för kusttrafiken i Bohuslän. I en tid emellertid, då allvarliga ansträngningar göras för att på alla områden inom samhällslivet i möjligaste mån begränsa investeringsverksamheten, kan utskottet icke finna, att det i motionerna förordade projektet bör ha företräde framför många viktiga arbeten, som av angivna skäl måst eftersättas. Utskottet vill härvid allenast hänvisa till att utskottet i det föregående nödgats avstyrka motionsvis gjorda framställningar om anslag till enligt utskottets mening i hög grad påkallade förbättringar av sjöfartens säkerhetsanstalter utefter Norrlandskusten. Med hänsyn till det anförda och under erinran om att föregående års riksdag avslög då väckta motioner av samma innehåll som de nu föreliggande, finner utskottet sig med avstyrkande av motionerna böra biträda Kungl. Maj:ts förslag.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 81 och II: 86, till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

63:o) **Byggande av fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, s. 103 och 104) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 700 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Franzén* och *Nils Theodor Larsson* (I: 14) och den andra inom andra kammaren av herr *Ericsson* i Näs (II: 22), i vilka hemställts, att förevarande anslag måtte uppföras med 3 000 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Karl Andersson m. fl.* (I: 214) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i Öckerö *m. fl.* (II: 456), i vilka hemställts, att förevarande anslag måtte uppföras med 3 000 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Arweson m. fl.* väckt motion (II: 40), vari hemställts, att förevarande anslag måtte uppföras med 3 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 14, II: 456 och II: 40.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Enär utgifterna för investeringsändamål bör begränsas anser departementschefen sig böra föreslå en minskning av förevarande anslag med 300 000 kronor till 2 700 000 kronor.

Departementschefen erinrar om att Kungl. Maj:t år 1953 uppdrog åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att göra en översyn av den plan för byggande av fiskehamnar, vilken framlagts av 1944 års fiskehamnsutredning. Ifrågavarande översyn kommer nu att fullföljas av sjöfartsstyrelsen. I avvaktan på resultatet av översynen torde, framhåller departementschefen, liksom tidigare varit fallet, vissa avsteg från fiskehamnsutredningens plan få göras, där Kungl. Maj:t finner så erforderligt för att de mest trängande behoven av nya fiskehamnsanläggningar skall kunna tillgodoses.

Utskottet är väl medvetet om att utbyggnaden av landets fiskehamnar hållits tillbaka under senare år. De från fiskarbefolkningen allt starkare framförda kraven på effektiva och snara åtgärder på ifrågavarande område äro därför väl befogade. Med hänsyn till såväl denna eftersläpning som omfattningen av föreliggande behov anser utskottet, att en större medelsanvisning än den, som Kungl. Maj:t nu äskat, är erforderlig. I rådande konjunkturläge finner utskottet sig emellertid icke böra förorda högre anslag än det som beviljats för innevarande budgetår eller 3 000 000 kronor. Härav följer, att utskottet biträder de i ämnet väckta motionerna.

Utskottet har icke något att erinra mot att, i avvaktan på pågående översyn av den av 1944 års fiskehamnsutredning framlagda planen för byg-

gande av fiskehamnar, vissa avsteg från denna plan må göras, där Kungl. Maj:t finner så erforderligt för att de mest trängande behoven av nya fiskehamnsanläggningar skola kunna tillgodoses.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 14 och II: 22, I: 214 och II: 456 samt II: 40, till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

64:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 104 och 105), innebärande en anslagsminskning av 15 000 kronor, som föranledes främst av minskade underhållskostnader vid Falsterbokanalen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

65:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 106), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

66:o) **Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 107), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Övriga sjöfartsändamål

67:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 108 och 109), innebärande en anslagshöjning av 3 600 kronor med hänsyn till den år 1955 företagna höjningen av stats-tjänstemännens löner, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	26 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	19 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 400
	Summa kronor 60 300

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	9 000
	Nettoutgift kronor 51 300

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 51 300 kronor.

68:o) *Handelsflottans pensionsanstalt*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 109), innebärande en anslagshöjning av 1 000 kronor, avseende delposten till övriga expenser, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 7 600 kronor.

69:o) *Statens skeppsprovninganstalt*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 110—113) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till *Statens skeppsprovninganstalt*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 517 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 441 300 kronor.

Departementschefen föreslår överförande av en extra tjänst som mekaniker i lönegrad 15 till extra ordinarie stat. Arvodesbefattningen som fotograf vid anstalten föreslås skola ombildas till en tjänst som fotograf i Ce 12. Anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden bör enligt departementschefen med hänsyn till belastningen uppräknas med 40 000 kronor. Vidare bör emellertid posten minskas med kostnaden för nyssnämnda mekaniker- och fotografbefattningar. I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera departement gemensamma frågor bör tjänsten som kassör vid anstalten placeras i lönegrad Ce 17. Arvodet till anstaltens biträde i administrativa och kamerala frågor anses för nästa budgetår böra utgå med oförändrat belopp, 3 000 kronor.

Övriga kostnadsförändringar äro av automatisk natur.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker de föreslagna personalförändringarna. Mot den verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovvningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	50 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	116 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	267 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	79 600

Summa kronor 517 700

b) till *Statens skeppsprovvningsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 517 700 kronor.

70:o) *Statens skeppsprovvningsanstalt: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 113 och 114), innebärande en anslagshöjning av 13 000 kronor, avseende 1 000 kronor posten till publikationstryck, 1 000 kronor posten till bibliotek, 6 000 kronor delposten till verktyg, förbrukningsartiklar och provvningsanordningar m. m. samt 5 000 kronor delposten till bränsle, lyse och vatten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovvningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 85 100 kronor.

71:o) *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78, s. 114—117) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 221 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 189 100 kronor.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera departement gemensamma frågorna föreslås tjänsten

som förste museivakt i Ca 12 uppflyttas till Ca 13 och därvid erhålla benämningen uppsyningsman.

För att museets behov av ytterligare arbetskraft skall i någon mån kunna tillgodoses föreslår departementschefen, att ett belopp av 12 000 kronor fr. o. m. nästa budgetår anvisas för arvoden åt tillfällig personal. Vidare biträder departementschefen museinämndens förslag om anvisande av 4 000 kronor som bidrag till avlöning av en fotograf.

Övriga kostnadsförändringar äro av automatisk natur.

Utskottet får, under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum utesluta en tjänst som förste museivakt i Ca 12 och i stället uppföra en tjänst som uppsyningsman i Ca 13. Mot den verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 85 600	85 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	95 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	40 200

Summa kronor 221 600

c) till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 221 600 kronor.

72:o) *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 117 och 118), innebärande en anslagshöjning av 1 000 kronor, avseende reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 38 300 kronor.

73:o) *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 118 och 119), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 kronor.

74:o) **Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 119 och 120), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

75:o) **Läkarundersökning av sjöfolk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 120—122), innebärande oförändrat anslagsbelopp, får utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

76:o) **Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 122), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd anslagsminskning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

77:o) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 122 och 123), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 30 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

78:o) **Understöd åt skärgårdsrederier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 123), innebärande en anslagsminskning av 65 000 kronor till följd av att för nästa budgetår icke erfordras någon medelsanvisning för subventionering av båttrafiken i Bohuslän, får utskottet, under erinran om att anslaget för innevarande budgetår är uppfört under sjätte huvudtiteln, hemställa,

att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

Handel

79:o) **Gemensamma ändamål vid handelshögskolorna: Stipendier för främjande av högre ekonomiska studier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 132), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gemensamma ändamål vid handelshögskolorna: Stipendier för främjande av högre ekonomiska studier* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

80:o) **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 132—134), innebärande oförändrat anslagsbelopp, får utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

81:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 134 och 135), innebärande oförändrat anslagsbelopp, får utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

82:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 136—139), vilket innebär, förutom automatiska kostnadsändringar, att 100 000 kronor beräknats för tillfälligt anställande mot arvode av ingenjörspersonal för biträde åt de tekniska ledamöterna på patentanmälningsavdelningarna samt att jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången tre kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 utbytas mot tre tjänster i Ca 8, får utskottet under erinran om att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 5 275 900 kronor hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för patent- och registreringsverket uppföra tre nya tjänster som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 508 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 152 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 114 000
	Summa kronor 5 775 200

c) till *Patent- och registreringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 5 775 200 kronor.

83:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, s. 139), innebärande en anslagshöjning av 110 000 kronor, avseende 10 000 kronor posten till övriga expenser och 100 000 kronor posten till publikationstryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 169 500 kronor.

84:o) **Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 140), innebärande en av belastningen å anslaget samt beräknad utgiftsökning föranledd anslagshöjning av 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

85:o) **Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader. Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet. Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 94—96, s. 140—143), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

a) till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* ett anslag av 120 000 kronor;

b) till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* ett reservationsanslag av 75 000 kronor;

c) till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

86:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97, s. 143—146) att dels godkänna av departementschefen förordad stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Avsättning till försäkringsinspektionens fond för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 785 000 kronor.

Å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag av samma storlek som det belopp, vilket redovisas under inkomsttiteln Bidrag till försäkringsinspektionen. Nämnda bidrag tillgodoföres sålunda över utgiftsanslaget försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestrids.

Kungl. Maj:t har den 29 april 1955 fastställt stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56. Staten slutar å 717 300 kronor.

Departementschefen tillstyrker, att för rörligt tillägg och löneklassändringar m. m. beräknas en kostnadsökning av 49 800 kronor samt att posten till pensioner uppräknas med 8 300 kronor. Vidare föreslås, att posterna till övriga expenser, till hyror och till publikationstryck höjas med respektive 2 000, 900 och 2 000 kronor.

De bidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., som staten i egenkap av arbetsgivare har att utge beträffande försäkringsinspektionen, bestrids f. n. från det under tolfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. I enlighet med principen att försäkringsinspektionens verksamhet skall finansieras med de bidrag, som försäkringsanstalterna erlägger till bestridande av kostnaden för inspektionen, bör emellertid enligt departementschefen de på inspektionen belöpande arbetsgivarbidragen, i likhet med övriga utgifter för inspektionen, bestridas från försäkringsinspektionens fond. I staten för försäkringsinspektionen föreslås därför skola uppföras en förslagsvis betecknad post, benämnd Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. Posten bör för nästa budgetår beräknas till 4 500 kronor.

Inkomsttiteln Bidrag till försäkringsinspektionen har i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagits till 785 000 kronor. Med hänsyn till att nettoutgiften för försäkringsinspektionen nästa budgetår beräknas komma att uppgå till ungefär samma belopp, bör framhållas att det å försäkringsinspektionens fond, enligt vad inhämtats, vid utgången av innevarande budgetår torde komma att finnas besparingar å cirka 290 000 kronor. I överensstämmelse med vad inledningsvis anförts torde för avsättning till försäkringsinspektionens fond för nästa budgetår böra anvisas ett belopp av 785 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att i staten för försäkringsinspektionen uppföres en ny, förslagsvis betecknad post å 4 500 kronor, benämnd Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. Anslagsberäkningen i övrigt och

vad departementschefen i samband därmed anfört har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Stat

Utgifter

Avlöningar och pensioner

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	268 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 200	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	202 500	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	114 100	
5. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	76 800	668 600

O m k o s t n a d e r

1. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., <i>förslagsvis</i>	4 500	
2. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	
3. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	20 000	
4. Expenser, <i>förslagsvis</i>	51 400	
5. Hyror, <i>förslagsvis</i>	25 000	
6. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	20 000	123 900

Summa kronor 792 500

Särskilda uppbördsmedel

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 000	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	100	
Hyresmedel, <i>förslagsvis</i>	600	7 700

Nettoutgift kronor 784 800

b) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 785 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

87:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98, s. 147—152) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 093 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 032 000 kronor.

Departementschefen föreslår inrättande av en ny befattning såsom byrådirektör i Cg 31, avsedd för handläggning av ärenden rörande industriplanläggning. Vidare föreslås, att en befattning som arvodesavlönad sekreterare på transportsektionen ombildas till en tjänst som förste byråsekreterare i Cg 29 samt att en extra förste byråsekreterartjänst i lönegrad 29 på bränselsektionen överföres på extra ordinarie stat.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av de för flera departement gemensamma frågorna bör en kontorsbiträdestjänst på statistiska sektionen utbytas mot en befattning som kanslibiträde i lönegrad Ce 11.

Övriga kostnadsändringar äro av automatisk natur.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker de av departementschefen föreslagna personalförändringarna. Utskottet har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	256 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	20 400

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	630 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	186 000
	Summa kronor 1 093 200

c) till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap*:
Avlöningar för budgetåret 1956/57 anvisa ett *förslagsanslag*
av 1 093 200 kronor.

88:o) **Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, s. 152 och 153), innebärande en anslagsminskning av 12 000 kronor, avseende anslagsposten till reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett *förslagsanslag* av 176 000 kronor.

89:o) **Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 100, s. 153—155) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett *förslagsanslag* av 26 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 20 500 000 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 17 900 000 kronor beräknats för räntekostnader å den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämnden finansierar sina inköp. Vidare har av anslaget 2 360 000 kronor avsetts till övriga kostnader för nämndens lagerhållning och 240 000 kronor till det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrien (se prop. nr 211/1949). Från anslaget bestrides även kostnaderna för riksnämndens cisternförvaltning. Dessa kostnader har hittills täckts av inkomsterna å förvaltningen.

Enligt beslut av 1953 års riksdag får den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämndens inköpsverksamhet finansieras, efter beslut av Kungl. Maj:t disponeras intill ett belopp av 740 milj. kronor. Därav har Kungl. Maj:t genom olika beslut, senast den 16 maj 1954, ställt sammanlagt 549 milj. kronor till nämndens förfogande.

Departementschefen är inte beredd ta ställning till frågan om att — inom ramen för den av riksdagen beviljade krediten för varuinköp — ställa ytterligare medel till riksnämndens förfogande utöver det av Kungl. Maj:t hittills medgivna beloppet av 549 milj. kronor. Departementschefen anser sig därför ej heller böra räkna med annan ökning av räntekostnaderna än den som föranleds av den inträdda räntehöjningen. För nästa budgetår uppskattar departementschefen räntekostnaderna till i runt tal 23 350 000 kronor. Med en inköpsverksamhet av nyss förutsedd omfattning beräknas övriga

kostnader för lagerhållningen till 2 510 000 kronor. Till stöd åt aluminium-industrien beräknar departementschefen oförändrat 240 000 kronor.

Anslaget föreslås sålunda för nästa budgetår uppfört med 26 100 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna medelsanvisningen eller vad departementschefen i samband därmed anfört och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 26 100 000 kronor.

90:o) **Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, s. 155—158) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 4 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 500 000 kronor.

Föregående års riksdag har medgivit att statsbidrag för ifrågavarande ändamål t. o. m. budgetåret 1955/56 får beviljas inom en bidragsram, som fastställts till ett sammanlagt högsta belopp av 22 milj. kronor. Då beviljade bidrag inte till fullo utbetalas, förrän anläggningarna är färdiga, har emellertid under anslaget hittills endast anvisats 10,5 milj. kronor.

Sedan frågan om den sammanlagda bidragsramen under förevarande anslag senast anmäldes för riksdagen har vissa kostnadsstegringar och andra merkostnader inträtt, vilka påverkar medelsbehovet för statsbidrag till de cisternanläggningar som avsetts skola inrymmas inom ramen. Enligt nu föreliggande beräkningar kan det sammanlagda medelsbehovet för de anläggningar, som vid föregående års budgetbehandling inräknades inom bidragsramen 22 milj. kronor, numera anges till ca 26,4 milj. kronor. Huvuddelen därav avser anläggningar, som redan slutförts eller f. n. är under uppförande. Något hänför sig emellertid till anläggningar, som kan komma att påbörjas redan under innevarande budgetår, men för vilka beslut om statsbidrag ännu inte fattats.

Utöver dessa anläggningar föreligger, enligt vad riksnämnden anmält, planer på vissa ytterligare anläggningar, för vilka beslut om statsbidrag kan aktualiseras före utgången av budgetåret 1956/57. Av handlingarna i ärendet framgår att det sammanlagda medelsbehovet för dessa nytillkommande anläggningar enligt riksnämndens beräkningar f. n. skulle kunna anges till ca 7,6 milj. kronor. Departementschefen finner det i och för sig önskvärt, att tillgången till bombsäkra cisternutrymmen ökas. I nuvarande läge är departementschefen emellertid inte beredd att tillstyrka en utbyggnad av den omfattning riksnämnden föreslagit. Utöver de anläggningar, som enligt vad ovan sagts varit avsedda att inrymmas under den för innevarande budgetår anmälda bidragsramen, kan departementschefen sålunda för tiden intill ut-

gången av nästkommande budgetår endast förorda nytillkommande anläggningar med ett beräknat medelsbehov av sammanlagt högst 4 miljoner kronor.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 september 1955 har särskilda sakkunniga tillkallats med uppgift att efter överläggningar med oljebranschen och övriga berörda grenar av näringslivet framlägga förslag rörande den fortsatta lagringen av oljeprodukter. I de sakkunnigas uppdrag ingår bl. a. att klarlägga under vilka former kraven på skyddad lagring av dessa produkter på längre sikt skall tillgodoses. I direktiven framhålles, bl. a., att en omprövning nu bör ske av reglerna för finansiering av bombsäkra cisternanläggningar jämlikt 1948 års kungörelse angående statsbidrag till sådana anläggningar. Därvid rekommenderas den lösningen att genom ändrad lagstiftning föreskriva skyldighet för importörer, storkonsumenter m. fl. att hålla viss del av tvångslagren av oljeprodukter i skyddade utrymmen. En utgångspunkt för de sakkunnigas undersökning av förutsättningarna för en dylik omläggning bör enligt direktiven vara, att de faktiska merkostnaderna för lagring i bombskyddade anläggningar skall få slås ut på produktpriserna.

Det kan ännu inte förutses när resultaten av de sakkunnigas arbete kommer att föreligga. Utredningen kommer emellertid att bedrivas med skyndsamt. Med hänsyn till den omläggning, som sålunda inom kort kan aktualiseras, anser departementschefen det angeläget att i förekommande beslut om sådana cisternanläggningar, vilka ännu inte påbörjats, hålla möjligheten öppen för finansiering enligt den ändrade lagstiftning på området som kan komma att föreligga, innan anläggningarna är slutförda. Detta innebär att det medelsbehov, som enligt ovan angivna beräkningar förutses för statsbidrag till dessa anläggningar, helt eller till huvudsaklig del torde komma att bortfalla. För att anläggningsverksamheten på detta område ej skall avstanna innan de tilltänkta nya finansieringsreglerna blivit utformade och antagna torde Kungl. Maj:t böra äga befogenhet att alltjämt i överensstämmelse med hittills gällande regler ställa i utsikt statsbidrag till nya anläggningar i den omfattning riksdagen medgiver.

Departementschefen finner ej anledning till erinran mot riksnämndens beräkning av de merkostnader, drygt 8 milj. kronor, som till följd av kostnadsstegringar m. m. uppstått eller väntas uppstå vid utförande av här ifrågakvarande anläggningar. Det torde emellertid få förutsättas, att Kungl. Maj:t bevakar möjligheterna att för varje enskilt projekt begränsa statens bidragsskyldighet beträffande dessa slag av kostnader.

Medelsbehovet under anslaget bör beräknas på grundval av de utbetalningar, som kan väntas bli aktuella. Den medelsanvisning, som erfordras t. o. m. utgången av budgetåret 1956/57, uppskattar departementschefen till sammanlagt 5,6 milj. kronor. Därvid har förutsatts att några utbetalningar före nämnda tidpunkt ej skall ske i fråga om de anläggningar, där Kungl. Maj:ts beslut om statsbidrag ännu inte meddelats. Av det sålunda angivna sammanlagda medelsbehovet t. o. m. nästa budgetår kommer redan

under innevarande budgetår ett belopp av 1,5 milj. kronor att aktualiseras genom anspråk på utbetalningar av bidrag till sådana anläggningar, som redan är färdigställda eller är under uppförande. Med hänsyn därtill kommer departementschefen att göra hemställan om anvisning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 av ytterligare 1,5 milj. kronor för ifrågavarande ändamål. Återstoden av medelsbehovet (5,6 — 1,5 =) 4,1 milj. kronor föreslås skola anvisas under anslaget för budgetåret 1956/57.

Utskottet får — under erinran om att riksdagen numera till Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 anvisat ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor — tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att alltjämt i överensstämmelse med hittills gällande regler ställa i utsikt statsbidrag till nya cisternanläggningar i den omfattning, riksdagen medgiver.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 4 100 000 kronor.

Diverse

91:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 104 och 105, s. 160) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1956/57 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 1 925 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 408 000 kronor.

92:o) **Bidrag till vissa internationella byråer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 160—162), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 kronor.

93:o) Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 107, s. 162—164) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 125 000 kronor.

Från anslaget bestrids *dels* samtliga kostnader för svenska delegationen för nordiskt ekonomiskt samarbete, svenska kommittén för nordiskt ekonomiskt samarbete och svenska kommittén för nordiska patent, *dels* hälften av kostnaderna i anledning av det svenska medlemskapet i den isländsk-skandinaviska trafikkommittén, *dels ock* vissa kostnader i samband med överläggningar mellan representanter för de nordiska patentverken i frågor av betydelse för det nordiska patentsamarbetet. Medel under anslaget har emellertid beräknats endast för kostnaderna för svenska delegationen resp. svenska kommittén för nordiskt ekonomiskt samarbete samt det nordiska patentverkssamarbetet (jfr X ht 1955 s. 132—133). Svenska kommittén för nordiska patent tillkallades den 27 januari 1955 i anslutning till Nordiska rådets rekommendation nr 29/1954. Beträffande direktiv för kommitténs arbete samt utsedda kommittéledamöter hänvisas till årets riksdagsberättelse (I H 25). Den isländsk-skandinaviska trafikkommittén tillsattes i juni 1955 med anledning av Nordiska rådets rekommendation nr 7/1955 (jfr årets riksdagsberättelse I K 24). Trafikkommitténs uppdrag beräknas bli slutfört vid årsskiftet 1956—1957. Såväl delegationens och de övriga kommittéernas arbete som det nordiska patentverkssamarbetet kommer att forgå under hela nästa budgetår.

Större delen av utgifterna under anslaget avser svenska delegationen resp. svenska kommittén för nordiskt ekonomiskt samarbete. Vid anmälan av förevarande punkt i 1955 års statsverksproposition befann sig ifrågavarande nordiska ekonomiska samarbete på ett förberedande stadium. Det var därför, framhåller departementschefen, förenat med stora svårigheter att beräkna medelsbehovet för delegationen och kommittén. Numera vunna erfarenheter av dessas verksamhet visar, att kostnaderna härför under såväl innevarande som nästa budgetår väntas komma att med cirka 70 000 kronor överstiga det medelsbelopp som för nu löpande budgetår beräknats för ändamålet. Kostnadsökningen föranleds delvis av 1955 års löne- och prisstegringar. Utgifterna för patentkommittén torde komma att uppgå till cirka 30 000 kronor under såväl nu löpande som nästa budgetår. Kostnaderna under ifrågavarande anslag i anledning av det svenska medlemskapet i den isländsk-skandinaviska trafikkommittén beräknas för innevarande resp. nästa budgetår till 2 500 kronor. Å andra sidan väntas utgifterna under anslaget för det nordiska patentverkssamarbetet ettvarvt av samma budgetår komma att bli ungefär 2 500 kronor lägre än som beräknats för innevarande budgetår.

Medelsbehovet för de ändamål, som avses med förevarande anslag, beräknas sålunda komma att för såväl innevarande som nästa budgetår med 100 000 kronor överstiga det för budgetåret 1955/56 anvisade beloppet. Med

hänsyn härtill avser departementschefen att göra hemställen om anvisning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 av ytterligare 100 000 kronor för ifrågavarande ändamål ävensom förorda, att anslaget för budgetåret 1956/57 uppföres med ett till 225 000 kronor ökat belopp.

Utskottet får — under erinran om att riksdagen numera till Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 anvisat ett reservationsanslag av 100 000 kronor — tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

94:o) **Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 108, s. 164—169) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Under denna anslagsrubrik har riksdagen år 1949, år 1950, år 1953 och år 1955 anvisat reservationsanslag av sammanlagt 2 150 000 kronor. Netto-utgifterna från anslaget har för budgetåren 1948/49—1954/55 uppgått till respektive ca 70 000, 590 000, 453 000, 289 000, 356 000, 121 000 och 118 000 kronor. Reservationen å anslaget den 1 juli 1955 utgjorde 102 553 kronor.

Anslaget utnyttjas under inseeende av ett i februari 1949 bildat samlingsorgan, benämnt Ekonomisk information. I detta organ, som arbetar under ordförandeskap av statsrådet Sven Andersson, ingår representanter för Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens centralorganisation. För närmare kännedom om Ekonomisk informations tidigare verksamhet torde få hänvisas till prop. nr 83/1950 och nr 1/1953, bil. 12, p. 45.

I föregående års statsverksproposition anförde dåvarande departementschefen att frågan i vilken omfattning och i vilka former Ekonomisk informations verksamhet i fortsättningen lämpligen skulle bedrivas borde närmare övervägas. Bl. a. borde därvid undersökas huruvida verksamheten till någon del kunde anförtros andra befintliga organ, som sysslar med likartade arbetsuppgifter.

I anslutning till vad sålunda anfördes har inom Ekonomisk information den 3 september 1955 upprättats en *promemoria angående frågan om organets fortsatta verksamhet*.

I promemorian erinras om att Ekonomisk informations allmänna uppgift vid organets tillkomst år 1949 angivits vara att stödja det arbete som utfördes inom den under ordförandeskap av statsrådet Sköld arbetande kommittén för produktions- och exportökning. Enighet rådde i vårt land om att

höjningar av levnadsstandarden och utbyggnad av socialpolitiken var möjliga endast om produktionen fortsatte att öka. Detta förutsatte i sin tur att den ekonomiska stabiliteten bevarades. Såsom hinder för en önskvärd utveckling nämndes bl. a. bristen på arbetskraft inom vissa nyckelområden, frånvarofrekvensen på arbetsplatsen, den särskilt bland ungdomen framträdande överörsligheten, den onormalt höga olycksfallsfrekvensen och industribrandrisken. Det ansågs mot denna bakgrund befogat med en mera intensiv upplysningsverksamhet för att skapa ökad förståelse för lägets krav och för de insatser av olika slag som erfordrades av olika samhällsgrupper. Verksamheten inom Ekonomisk information inriktades i enlighet med vad sålunda anförts från början på såväl upplysning beträffande utvecklingstendenserna och den aktuella situationen för vår samhällsekonomi som mera konkreta och till vissa områden begränsade kampanjer för att motverka framträdande produktionshämmande företeelser. Den allmänt ekonomiska upplysningsverksamheten bedrevs i stort sett genom utgivning av broschyrer, som i populär och lättillgänglig form meddelade uppgifter beträffande det då aktuella ekonomiska långtidsprogrammet och sammanfattningar av konjunkturinstitutets rapporter och nationalbudgeten. I en brevkurs lämnades en allmän orientering om den aktuella samhällsekonomiska situationen. I samarbete med konjunkturinstitutet igångsattes utgivning av den periodiska publikationen Konjunkturjournalen. Den verksamhet som avsåg att motverka produktionshämmande företeelser bedrevs genom utgivande av en broschyr samt med hjälp av affischer, filmer, press och radio m. m. Härvid belystes den hämmande inverkan på produktionsutvecklingen som åstadkoms av bortovaro från arbetsplatsen, överörslighet, otillräcklig yrkesutbildning och olycksfall i arbetet. Åtgärder vidtogs också för att aktivisera företagsnämndernas verksamhet främst beträffande förslagsverksamheten. Senare medverkade Ekonomisk information — genom medelsanvisning och på annat sätt — i en av Arbetarskyddsnämnden genomförd kampanj för bättre arbetarskydd samt i en kampanj för ökad yrkesutbildning.

I promemorian konstateras, att de produktionshämmande företeelser och den allmänt samhällsekonomiska problematik, som år 1949 motiverade tillkomsten av Ekonomisk information, alltjämt har aktualitet. I dagens läge kan sålunda förebringas i stort sett samma skäl för en upplysnings- och propagandaverksamhet liknande den som Ekonomisk information bedrev under de första verksamhetsåren.

Beträffande frågan vem som bör bedriva en verksamhet av detta slag anföres i promemorian i huvudsak följande. I den mån verksamheten avser propaganda för exempelvis bättre arbetarskydd och ökad vaksamhet i anledning av olycksfall i arbetet eller för att åstadkomma en utvidgad yrkesutbildning, förefaller naturligt att andra organ än Ekonomisk information svarar för verksamheten. Andra frågor som mer eller mindre är beroende av förhållandena på arbetsplatserna kan däremot svårligen upptagas utan medverkan av ett gemensamt samlande organ. För en mera allmän ekonomisk upplysning rörande aktuella samhällsekonomiska problem finns för närvarande icke något annat gemensamt organ än Ekonomisk information.

I promemorian diskuteras vidare huruvida en allmän ekonomisk upplysningsverksamhet bör ingå i Ekonomisk informations arbete. Därvid anføres att det torde vara väl motiverat att bibringa medborgarna ökad upplysning i grundläggande samhällsekonomiska problem. Riktningen för en av Ekonomisk information bedriven verksamhet av detta slag måste vara att den icke skall kunna klandras ur politisk synpunkt samt att den för arbetsmarknadsorganisationerna framstår såsom önskvärd.

Sammanfattningsvis framläggs i promemorian tre alternativ beträffande frågan om verksamheten inom Ekonomisk information. Enligt det första alternativet skall verksamheten bedrivas i enlighet med de riktlinjer som uppdrogs vid starten. Den skall sålunda inriktas på att motverka förekommande produktionshämmande företeelser samt i övrigt verka för produktivetsfrämjande åtgärder bl. a. genom företagsnämnderna, allt under förutsättning att annat statligt eller privat organ ej utför dylik verksamhet. Såsom allmän bakgrund till detta arbete skall bedrivas upplysning om aktuella samhällsekonomiska förhållanden på grundval av aktuellt material från officiella institutioner eller de i organet samverkande organisationerna. Det andra alternativet innebär i stort sett samma uppläggning av verksamheten; dock skall någon allmän ekonomisk upplysning icke förekomma enligt detta alternativ. Som ett tredje alternativ uppställs, att verksamheten helt upphör.

Över promemorian har yttranden avgivits av de i Ekonomisk information medverkande sammanslutningarna, nämligen Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens centralorganisation.

I anslutning till den promemoria, för vilken redogjorts i det föregående, samt däröver avgivna yttranden har i en inom handelsdepartementet upprättad *promemoria den 10 november 1955* föreslagits, att Ekonomisk information i fortsättningen skall bedriva viss kontinuerlig informationsverksamhet i allmänna ekonomiska frågor. Verksamheten föreslås grundad på det officiella material, som framläggs av offentliga utredningar, konjunkturinstitutet och andra statliga organ. Då så befinnes särskilt motiverat bör propagandaaktioner mot produktivitetshämmande företeelser kunna förekomma.

För ifrågavarande verksamhet beräknas enligt promemorian ett medelsbehov för budgetåret 1956/57 av 240 000 kronor. Av detta belopp avses 200 000 kronor för utgivande av tre broschyrer, var och en i en upplaga av 250 000 exemplar. Broschyrerna skall utarbetas på grundval av material från den pågående utredningen om en långtidsprognos för perioden 1956—1960, från statsverkspropositionen 1956 samt från konjunkturinstitutets rapporter. Återstoden av beloppet, 40 000 kronor, avses för propagandakampanjer i produktivetsfrämjande syfte.

Över de båda promemoriorna samt i ärendet avgivna yttranden har ytterligare utlåtanden inhämtats från statskontoret och konjunkturinstitutet.

Departementschefen framhåller, att av de uttalanden, som gjorts i samband med behandlingen av frågan om den fortsatta verksamheten vid sam-

arbetsorganet Ekonomisk information, synes framgå, att det föreligger ett behov att också i fortsättningen sörja för en i lättillgänglig form upplagd upplysning rörande allmänna ekonomiska frågor. Mot tanken att staten skulle svara för och bekosta en dylik upplysningsverksamhet har icke rests några invändningar. Flertalet av remissinstanserna, däribland även statskontoret, har i huvudsak icke haft något att erinra mot de föreslagna riktlinjerna för verksamheten. Med hänsyn till vad sålunda förekommit anser departementschefen sig — utan att vilja taga ställning på längre sikt — böra förorda, att verksamheten inom Ekonomisk information för nästa budgetår planeras och bedrivs i väsentlig överensstämmelse med ifrågasvarande förslag. Verksamheten bör sålunda omfatta dels en populärt hållen upplysning i allmänt samhällsekonomiska frågor, baserad på officiellt material, dels i den mån så provas erforderligt särskild propagandaverksamhet för att motverka produktivitetshämmande företeelser. De vid remissbehandlingen gjorda erinringarna synes förtjäna att närmare övervägas inom Ekonomisk information.

I anledning av utav Landsorganisationen framfört förslag om utredning rörande ett särskilt samhällsorgan för ekonomiska upplysnings- och produktivetsfrågor erinrar departementschefen om att Kungl. Maj:t den 18 november 1955 utsett en representant för handelsdepartementet att jämte särskilda, av centralkommittén för produktivetsfrågor och svenska nationalkommittén för rationell organisation utsedda delegerade överlägga bl. a. om möjligheterna att samordna och effektivisera den inom landet bedrivna produktivetsfrämjande verksamheten.

Till kostnaderna för Ekonomisk informations verksamhet under nästa budgetår beräknar departementschefen ett belopp av 200 000 kronor. Medlen anses böra anvisas under förevarande anslag.

Utskottet har icke något att erinra mot att verksamheten inom Ekonomisk information för nästa budgetår planeras och bedrivs i enlighet med vad departementschefen förordat. Ej heller beräkningen av kostnaderna för verksamheten under nästa budgetår, 200 000 kronor, har givit utskottet anledning till erinran. Medel för ändamålet torde i enlighet med departementschefens förslag böra anvisas under förevarande anslag. Anslagshöjningen för nästa budgetår uppgår till 150 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

95:o) **Bidrag till svenska turisttrafikförbundet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 109, s. 169 och 170) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 500 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Axel Andersson m. fl.* (I: 211) och den andra inom andra kammaren av herr *Kollberg m. fl.* (II: 448) hemställts, att riksdagen vid behandlingen av förevarande anslag måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning om det allmännas inställning till frågan om upplysningsverksamheten i utlandet angående Sverige och förslag till de åtgärder som befinnas påkallade för ett utvidgat tillgodoseende av samhällsintressena på detta område, speciellt med hänsyn till de stegrade internationella anspråken.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 448.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Svenska turisttrafikförbundet har hemställt, att anslaget höjes med 400 000 kronor.

Svenska turisttrafikförbundets upplysningsverksamhet i syfte att främja den utländska turisttrafiken till Sverige är enligt departementschefens mening av stort värde för landet. Departementschefen kan emellertid icke tillstyrka någon höjning av bidragsanslaget till förbundet utan förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 500 000 kronor.

Utskottet. Turisttrafikförbundets huvuduppgift är att verka för en ökning av turisttrafiken från utlandet och att utveckla vårt lands turistväsen. Utskottet har tidigare understrukit den stora betydelsen av denna verksamhet. Förbundet, som de senare åren arbetat under tämligen blygsamma ekonomiska förhållanden, har för nästa budgetår begärt, att statsanslaget till dess verksamhet höjes med 400 000 kronor. Kungl. Maj:t anser sig dock böra räkna med oförändrat anslag, 500 000 kronor. Även om utskottet anser goda skäl tala för att åt förbundet beredas större ekonomiska möjligheter för att kunna intensifiera sin verksamhet, finner utskottet sig i rådande läge icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning. Utskottet förutsätter emellertid, att förbundet liksom hittills kan påräkna bidrag från handels- och sjöfartsfonden för tillfälligtvis uppkommande behov.

I de båda föreliggande motionerna har hemställts om utredning rörande det allmännas inställning till frågan om upplysningsverksamheten i utlandet angående Sverige och förslag till eventuella åtgärder för ett vidgat tillgodoseende av samhällsintressena på detta område. Det torde alltså här vara fråga om ett främjande icke blott av kulturutbytet och förståelsen mellan olika folk utan även av turistväsendet. Den i motionerna berörda frågan torde därför avse den verksamhet, som bedrivs såväl av Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet som av Turisttrafikförbundet. Under tredje huvudtitelns anslag till Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige har innevarande års riksdag beviljat bidrag till bl. a. Svenska institutet. Vid sin behandling av detta anslag underströk utskottet

vikten av institutets verksamhet och ansåg angeläget, att Kungl. Maj:t toge frågan om ökad medelsanvisning åt institutet under noggrant övervägande. Utskottet vill vidare erinra om att den år 1949 tillsatta turistutredningen, som hade att utreda frågan om den utländska turisttrafikens ekonomiska betydelse för landet jämte därmed sammanhängande frågor, år 1951 avgav betänkande i ämnet. Vid prövningen av utredningens förslag vid 1953 års riksdag uttalades, att det icke syntes lämpligt att skapa ett gemensamt organ för kulturutbyte och turistpropaganda. Ett nära praktiskt samarbete i fråga om verksamheten såväl inom Sverige som utomlands borde emellertid eftersträvas. Det ansågs därvid lämpligt, att Turisttrafikförbundet finge en sådan sammansättning, att det allmännas intressen bättre återspeglades. Utskottet vill slutligen erinra om att en särskild samarbetsdelegation tillsatts av Svenska institutet och Turisttrafikförbundet. Utskottet förutsätter, att de myndigheter, som ha beröring med här ifrågavarande spörsmål, med uppmärksamhet följa de i viss mån nya förhållanden, som den alltmer ökade internationella turismen och det intensifierade internationella kulturutbytet skapat, och vidtaga de åtgärder, som kunna finnas påkallade i anledning av utvecklingen på dessa områden. Härvid torde särskilt böra beaktas riktlinjerna för den statliga investeringsverksamheten i fråga om upplysningsarbetet i utlandet. Med hänsyn till vad utskottet sålunda anfört torde någon ytterligare utredning på ifrågavarande område icke vara behövlig. Motionerna torde därför åtminstone för närvarande icke böra föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 500 000 kronor;

b) att motionerna I: 211 och II: 448 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

96:o) **Turistpropaganda i Amerikas förenta stater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 170 och 171), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 52 000 kronor.

97:o) **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 112, s. 173) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 1 100 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Johansson* i Stockholm väckt motion (II: 11) hemställts, att till Avsättning till fonden för friluftslivs-

livets främjande för budgetåret 1956/57 anslås ett belopp av 2 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Statens fritidsnämnd har hemställt, att anslaget höjes med 1 000 000 kronor.

Fritidsnämndens önskemål om ökat statligt stöd till anordningar för friluftslivets och semesterlivet finner departementschefen i och för sig behjärtansvärt. Departementschefen kan emellertid inte tillstyrka, att anslaget höjes med mer än 100 000 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 1 100 000 kronor. Vid anslagets utnyttjande bör, liksom hittills skett, kravet på återhållsamhet i fråga om nya investeringar beaktas.

Utskottet anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en anslagshöjning av 100 000 kronor. Såsom departementschefen framhållit, bör vid anslagets utnyttjande, liksom hittills skett, kravet på återhållsamhet i fråga om nya investeringar beaktas.

Av det anförda framgår att utskottet avstyrker den i ämnet väckta motionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 11, till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 1 100 000 kronor.

98:o) *Avsättning till lotterimedelsfonden*. Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 113) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 123), varom utskottet velat här erinra.

99:o) *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 177), innebärande en anslagshöjning av 50 000 kronor med hänsyn till de under 1955 inträffade lönehöjningarna för statens tjänstemän, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 725 000 kronor.

100:o) *Extra utgifter*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115, s. 177), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Uppskjutna frågor

101:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedan nämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 4: Kommerskollegium: Avlöningar. Kommerskollegium: Omkostnader,

punkten 9: Näringsfrihetsrådet: Avlöningar. Näringsfrihetsrådet: Omkostnader,

punkten 10: Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader,

punkten 39: Bidrag till Hemmens forskningsinstitut. Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning,

punkten 40: Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi,

punkten 86: Bidrag till handelshögskolan i Stockholm,

punkten 87: Bidrag till handelshögskolan i Göteborg,

punkten 102: Statens handels- och industrikommission: Avlöningar. Statens handels- och industrikommission: Omkostnader,

punkten 103: Statens priskontrollnämnd: Avlöningar. Statens priskontrollnämnd: Omkostnader samt

punkten 111: Avsättning till fonden för idrottens främjande;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 6 april 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Leander, Näsghård, Näsström, fröken Andersson, herrar Hesselbom, Pålsson, Gustaf Andersson, Einar Persson, Birger Andersson, Thun, Sunne och Aastrup; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmberg i Skövde, Andersson i Malmö, Åkerström, fröken Elmén, herrar Andersson i Mölndal, Staxäng, Thapper, Nihlfors, Gustafsson i Skellefteå, Hansson i Skegrie, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka och Andreasson.

Reservationer

1) vid *punkten 37* (Bidrag till företagareföreningar m. fl.)

a) av herrar *Ohlon, Näsgård, Pålsson, Sunne, Aastrup, Malmborg* i Skövde, fröken *Elmén*, herrar *Staxäng, Nihlfors, Gustafsson* i Skellefteå, *Hansson* i Skegrie och *Svensson* i Stenkyrka vilka ansett att utskottet i anledning av motionerna I: 216 och II: 453, I: 217 och II: 457, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, samt II: 555 bort föreslå höjning av investeringsanslaget till Fonden för lån till företagareföreningar m. fl. och att därför det stycke i utskottets yttrande, som på s. 26 börjar med »Av skäl» och på s. 27 slutar med »avstyrkas alltså», bort ha följande lydelse:

»Kapitalbehovet för småföretagen har under senare år väsentligt ökat. Såsom departementschefen också framhållit har från företagareföreningarnas sida anmälts behov av medel för utlåning, som icke oväsentligt överstiger det belopp av inemot 5 000 000 kronor, som föreningarna beräknas disponera under innevarande budgetår. På grund av knappheten på medel för utlåning ha föreningarna nödgats iakttaga stor restriktivitet med avseende å såväl antalet beviljade lån som lånebeloppens storlek. Vid beräkning av låneanslaget bör jämväl tagas i beaktande, att det torde vara att förutse, att nya föreningar komma att bildas, vilka befinnas böra komma i åtnjutande av statsmedel för utlåning. I likhet med departementschefen synas utskottet otvivelaktigt särskilda skäl föreligga för förbättrade kreditmöjligheter på hantverkets och småindustriens område. Den av departementschefen föreslagna anslagshöjningen torde dock icke vara tillräcklig för att företagareföreningarna skola bliva i tillfälle att nöjaktigt fullfölja sin verksamhet. Utskottet har vid övervägande av frågan om medelsanvisningens storlek funnit sig böra föreslå, att anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjes med 1 500 000 kronor till 4 500 000 kronor.»

b) av herr *Gustaf Karlsson*.

2) vid *punkten 55* (Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer) av herrar *Karl Andersson* och *Staxäng*.

3) vid *punkten 62* (Statliga farledsarbeten) av herrar *Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Malmborg* i Skövde, *Andersson* i Mölndal och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 81 och II: 86 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Departementschefen, som förklarar sig icke vara beredd att tillstyrka medel för några nya större företag, har förordat att anslaget uppföres med 50 000 kronor för fortsatt projekteringsverksamhet m. m. I de båda likalydande motionerna I: 81 och II: 86 har å andra sidan hemställts att anslaget anvisas med 500 000 kronor. Härav skulle 450 000 kronor tagas i anspråk för att bestrida kostnaderna för visst arbete i farleden genom Toftösundet, ingående som delföretag i ett av de i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens peti-taskrivelse anmälda projekten.

Vid sin prövning av frågan har utskottet särskilt beaktat, att det vid bi-

fall till Kungl. Maj:ts förslag skulle bli nödvändigt att praktiskt taget helt upphöra med den verksamhet som hittills, om ock i relativt blygsam omfattning, bedrivits på förevarande område. Detta måste leda till, såsom i ovan nämnda motioner framhållits, att den befintliga arbetsorganisationen med maskiner och mudderverk jämte tillhörande specialutbildad personal berövas de arbetsuppgifter för vilka den är avsedd. En av dylika skäl framtvingad avveckling av den på området redan verksamma organisationen synes emellertid föga förenlig med god ekonomi. Rådande konjunkturläge kan ej heller anses så ansträngt, att med hänsyn därtill hinder skulle föreligga för att här äsyftade verksamhet bibehålles vid ungefär nuvarande nivå. Då ett förverkligande av det i motionerna föreslagna projektet dessutom är av stor praktisk betydelse för kusttrafiken i Bohuslän, har utskottet funnit sig böra tillstyrka att anslaget till statliga farledsarbeten anvisas med 500 000 kronor för nästa budgetår.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 81 och II: 86, till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.»

4) vid *punkten 63* (Byggande av fiskehamnar) av fröken *Andersson* och herr *Skoglund* i Doverstorp, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet är väl medvetet om att utbyggnaden av landets fiskehamnar hållits tillbaka under senare år. De från fiskarbefolkningen allt starkare framförda kraven på effektiva och snara åtgärder på ifrågavarande område äro därför väl befogade. Med hänsyn till såväl denna eftersläpning som omfattningen av föreliggande behov hade en större medelsanvisning än den, som Kungl. Maj:t nu äskat, varit önskvärd. I rådande konjunkturläge anser utskottet sig emellertid icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag men förutsätter, att möjligheterna för en framtida anslagsförstärkning noggrant prövas. De i ämnet väckta motionerna avstyrkas alltså.

Utskottet har icke något att erinra mot att, i avvaktan på pågående översyn av den av 1944 års fiskehamnsutredning framlagda planen för byggande av fiskehamnar, vissa avsteg från denna plan må göras, där Kungl. Maj:t finner så erforderligt för att de mest trängande behoven av nya fiskehamnsanläggningar skola kunna tillgodoses.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 14 och II: 22, I: 214 och II: 456 samt II: 40, till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 2 700 000 kronor.»

5) vid *punkten 95* (Bidrag till svenska turisttrafikförbundet) av herr *Nihlfors*.